

**T. C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI**

**TURİZM LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN, TURİZM SEKTÖRÜNE KARŞI
TUTUMLARI : DİYARBAKIR ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zafer KOÇAK

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Serkan DEMİRAL

**Kasım 2023
BATMAN
Her Hakkı Saklıdır**

TEZ KABUL VE ONAYI

Zafer KOÇAK tarafından hazırlanan “Turizm Lisesi Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne Karşı Tutumları : Diyarbakir Örneği ” adlı tez çalışması 15/11/2023 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Lisansüstü EğitimEnstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç. Dr. Serkan DEMİRAL

Danışman

Doç. Dr. Serkan DEMİRAL

Üye

Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

Üye

Dr.Öğr. Üyesi Halil İbrahim GENÇ

İmza

.....

.....

.....

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Osman Pakma
Enstitü Müdür V.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış/akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez ve seminer yazım kılavuzu kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I declare that all the information in this thesis has been obtained within the framework of ethical behavior / academic rules and that in the study prepared in accordance with the rules of Batman University Institute of Social Sciences Thesis and Seminar Writing Guide, all kinds of statements and information that do not belong to me are fully cited.

Zafer KOÇAK

15/11/2023

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ TURİZM LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN, TURİZM SEKTÖRÜNE KARŞI TUTUMLARI :DİYARBAKIR ÖRNEĞİ

ZAFER KOÇAK

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM REHBERLİĞİ ANABİLİM DALI**

Danışman: Doç. Dr. Serkan DEMİRAL

2023, 100 Sayfa

JÜRİ

Doç. Dr. Serkan DEMİRAL

Doç. Dr. Mustafa DOĞAN

Dr.Öğr. Üyesi Halil İbrahim GENÇ

Bu araştırmada, turizm eğitimi almakta olan Diyarbakır Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Yedi farklı açıya (genel nitelik, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaşları, sosyal statü,

Çalışma koşulları ve iş güvenliği) göre ve katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılık tespiti incelenmiştir. Yapılan bu çalışmanın evreni Turizm lisesinde eğitim alan 276 öğrenciden oluşturmaktadır. Ulaşılabilen 242 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Çalışma sonucuna göre, staj yapma durumunun turizm mesleği açısından çok önemli olduğu, okul tercihlerinde ise önceki yıllarda görülen aile etkisinin artık olmadığı öğrencilerin tercihlerinde kendi istekleri yönünde bir davranışın görüldüğü, ailenin eğitim seviyesinin yükselmesinin anlamlı farklılık oluşturduğu, aile bireylerinin mesleklerinde memur olmalarında farklılık oluşturduğu ayrıca gelir seviyesi durumuna göre de orta seviyeye göre farklılık oluşturduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Mesleki Eğitim, Mesleki Turizm Eğitimi, Turizm Sektörü

ABSTRACT
MASTER THESIS
ATTITUDES OF TOURISM HIGH SCHOOL STUDENTS AGAINST TOURISM
SECTOR (DIYARBAKIR EXAMPLE)

ZAFER KOÇAK

BATMAN UNIVERSITY
GRADUATE EDUCATION INSTITUTE
DEPARTMENT OF TOURISM GUIDANCE
Advisor: Dr. Instructor Serkan DEMİRAL

2023

JURY

Assoc. Dr. Serkan DEMİRAL
Assoc. Dr. Mustafa DOĞAN
Dr. Lecturer Member Halil İbrahim GENÇ

The spread of technology, transportation and communication to large masses around the world and the comfort of living conditions have made some sectors gain importance. The tourism sector is one of the rapidly developing areas that has gained importance in this context. The tourism sector, as a service-based sector, is an area where technology, transportation, culture, art, historical and geographical characteristics of countries, as well as human factors, are effective and determine the conditions of competition. In order to meet this inherent need of the tourism sector, it is an important factor in the choice of countries in this sector that the education and professional skills of the personnel to be employed in this field meet the world standards. Tourism education is where students who want to grow up and be employed in this field are given tourism awareness and sector theory and skills training. , are also educational activities aimed at increasing the professional knowledge and awareness of the personnel working in this sector. Tourism education has turned into a sector where institutions and educational levels that train managers, experts, practitioners and technicians that the sector needs are formed (Olalı, 1973: 10).

There is a great deal of effort and effort in the tourism sector, and the quality of the service provided at this point is directly proportional to the trained workforce. Personnel who will provide quality service can also be trained with quality education. There are educational institutions at different levels that provide tourism education in Turkey. One of these institutions is the Vocational and Technical Anatolian High Schools within the Ministry of National Education. In this research, it was aimed to determine the opinions of Diyarbakır Yenişehir Üçkuyu Vocational and Technical Anatolian High School students who are receiving tourism education towards the tourism sector. Difference detection was examined according to seven different aspects (general qualification, promotion, wage, manager and colleagues, social status, working conditions and job security) and the demographic characteristics of the participants. The population of this study consists of 276 students studying at Tourism High School. A survey was administered to 242 students who could be reached.

Keywords: Vocation, Vocational Training, Vocational Tourism Training, Tourism Sector

ÖN SÖZ

Turizm, günümüz dünyasında sürekli gelişmekte ve ülkelerin ekonomik kalkınmasında önemi giderek artmakta olan sektörlerden biridir. Ülkemize “bacasız sanayi” olarak da adlandırılan Turizm sektöründe hizmet, doğrudan insanla ilgilidir. Bu nedenle sektörde çalışacak kişilerin alan eğitimi almaları kalitenin artırılması için vazgeçilemeyecek konulardan biridir. Türkiye’de turizm sektörüne personel yetiştiren farklı seviyelerde eğitim kurumları var olmakla birlikte, ortaöğretim seviyesinde eğitim veren turizm otelcilik dallarının olduğu meslek liseleri, turizme kalitelinitelikli eleman yetiştiren okullardır. Teorik bilginin yanı sıra uygulamalı derslerin ve alanlarında sektör stajının yapıldığı bu okulların amacı, öğrencilerinin alan eğitimlerini tamamladıkları sektörde istihdam edilmelerini sağlamaktır.

Bu çalışma, ortaöğretim seviyesinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne bakış açılarını tespit edebilmek, sektörlle ilgili görüşlerini öğrenebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada yer alan bilgilerin ve yapılan alan uygulaması sonucu elde edilen verilerin bu konuda yapılacak çalışmalara ışık tutacağı beklenmektedir.

Yüksek lisans eğitimi gördüğüm süre içerisinde ve tez çalışmamın her aşamasında, bilgisini, tecrübesini ve sabrını benden esirgemeyen, her türlü problemin üstesinden gelmeme yardımcı olup desteğini sürekli yanımda gördüğüm saygı değer danışman hocam Sayın Doç. Dr. Serkan DEMİRAL’a, tezin her aşamasında gerek bilgileri gerekse tecrübeleri ve manevi destekleri ile her daim yanımda olan çok değerli bölüm hocalarıma, çok değerli dostum Doç. Dr. Mehmet Veysi BABAYİĞİT’e, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan kıymetli yol arkadaşım Dr. Cengiz BAYKARA’ya, meslektaşım Onur SERTKAYA’ya, benden her türlü maddi ve manevi desteğini esirgemeyen eşim Esmeray KOÇAK’a ve çocuklarım Esmâ- Mustafa ve Ali İbrahim’e, veri toplama evresinde ankete katılarak desteklerini esirgemeyen Diyarbakır Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Eğitim Lisesinin değerli öğrencilerine sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Zafer KOÇAK

Batman-2023

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT	vi
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.1.1. Problem Cümlesi	3
1.1.2. Alt problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
KAYNAK ARAŞTIRMASI	7
2.1. Eğitim	7
2.1.1. Eğitimin tanımı	7
2.1.2. Eğitimin hedefleri	9
2.1.3. Eğitim türleri	12
2.1.3.1. Formal eğitim	12
2.1.3.2. İnformal eğitim	13
2.2. Mesleki Eğitim	14
2.2.1. Mesleki ve teknik eğitim	16
2.2.2. Mesleki ve teknik eğitimin tanımı	18
2.2.3. Mesleki ve teknik eğitimin amaçları ve özellikleri	19
2.2.4. Mesleki turizm eğitimi	19
2.3. Turizm Eğitimi	21
2.3.1. Turizmin tanımı	22

2.3.2. Turizm eğitiminin genel tanımı.....	22
2.3.4. Turizm eğitiminin önemi.....	23
2.3.5. Turizm eğitiminin hedefleri	23
2.4. Türkiye’de Turizm Eğitimi	24
2.4.1. Türkiye’de turizm eğitiminin geçmişi.....	25
2.4.2. Türkiye’de turizm eğitiminin genel yapısı.....	26
2.4.2.2. Örgün turizm eğitimi.....	28
2.4.2.3. Ortaöğretim seviyesinde turizm eğitimi	29
2.4.2.4. Yüksek öğretim düzeyinde turizm eğitimi	30
2.4.2.5. Yaygın turizm eğitimi	30
2.5. Alanda Yapılmış Olan Çalışmalar	30
BÖLÜM III.....	34
MATERYAL VE YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli	34
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	34
3.3. Veri Toplama Araçları	37
3.3.1. Kişisel bilgi formu.....	37
3.3.2. Turizm sektöründe görüşler ölçeği.....	37
3.4. Verilerin toplanması.....	39
3.5. Verilerin Analizi	39
BÖLÜM IV	40
ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	40
BÖLÜM V	56
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	56
5.1. Tartışma	56
5.2.1. Sonuç.....	67
5.3. Öneriler	68
5.3.1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler.....	68
5.3.2. . Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler	69
KAYNAKLAR	70
İNTERNET KAYNAKLARI	79
EKLER.....	80

ÖZ GEÇMİŞ.....Error! Bookmark not defined.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	35
Tablo 3. 2. Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Ölçeğine Ait Sonuçlar	38
Tablo 4. 1. Katılımcıların Turizm Sektörünü Değerlendirme Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırma Sonuçları.	40
Tablo 4. 2. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	40
Tablo 4. 3. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	42
Tablo 4. 4. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Okunan Bölüme Göre Karşılaştırma Sonuçları.....	42
Tablo 4. 5. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Staj Tercihine Göre Karşılaştırma Sonuçları	43
Tablo 4. 6. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Okul Tercihi Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları.....	44
Tablo 4. 7. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	46
Tablo 4. 8. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	48
Tablo 4. 9. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Yerleşim Yeri Göre Karşılaştırma Sonuçları	50
Tablo 4. 10. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	50
Tablo 4. 11. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları	52
Tablo 4. 12. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları.....	55

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Eğitimde Temel Hedefler	11
Şekil 2. Eğitimin Sınıflandırılması	12
Şekil 3. Örgün Mesleki Ve Teknik Eğitim Okulları	17
Şekil 4. Türkiye’de Mesleki Eğitim Öğrenci Sayıları	18
Şekil 5. Mesleki Ve Teknik Eğitim Okul Tür Ve Programları	19
Şekil 6. Türkiye’de Mesleki Ve Teknik Turizm Eğitimi Veren Kurumlar Ve Eğitim Düzeyleri	25
Şekil 7. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Genel Görünümü.....	28

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

F= : Parametrik sınama testi

P : Olasılık, anlamlılık seviyesi

P< : Test tablosunun anlamlı olması

P> : Test tablosunun anlamlı olmaması

s.s : Standart sapma

t : Tek örneklem grubu testi % : Yüzdelik

X = : Aritmetik ortalama = : Eşittir

f : Sayı

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AOTML : Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi

AIEST : Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı ILO : Uluslararası Çalışma Örgütü

İŞKUR : İş ve İşçi Bulma Kurumu MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

MEGEP : Mesleki Eğitimi Geliştirme Politikası

METEM : Mesleki Teknik Eğitim Merkezi

MTEGM : Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

MTAL : Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

OKY : Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

OTML : Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi

SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu

SPSS : Statistical Packages For The Social Sciences

TCKTB : Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı

TUİK : Türkiye İstatistik Kurumu

TYİGM : Turizm Yatırım İşleri Genel Müdürlüğü

TYD : Turizm Yatırımları Derneği

TUREM : Turizm Eğitim Merkezi

TUYED : Turizm Gazetecileri ve Yazarları Derneği

TÜRSAB : Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği

UNWTO : Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü

WTO : Dünya Turizm Örgütü

BÖLÜM I

GİRİŞ

Turizm dünyada ve ülkemizde devletlerin ekonomilerine önemli katkılar yapan bir sektöre dönüşerek, ekonomik büyüme, istihdam alanında tercih edilen bir kaynak durumuna gelmiştir. Turizm sektörü, ekonomik, sosyal, kültürel, tarihi ve coğrafi alanları etkileyerek toplumların birbirlerini tanıma, ortak yaşama kültürüne katkıda bulunarak uluslararası ilişkilere katkı sağlamaktadır. Türkiye’de, sürekli gelişmekte olan ve dünya ülkelerinin en büyük gelir kaynaklarından biri haline gelen turizm sektörü ile ilgili bir çok eğitim kurumu, bünyesinde turizm alanı açmıştır. Milyarlarca dolar gelir hacmine sahip olan turizm endüstrisi için ara eleman ve nitelikli personel yetiştirmek için açılan bu bölümlerde eğitim alan öğrenci sayıları da her geçen gün artmaktadır. Ülkemiz gençlerinin en fazla tercih ettiği iş sahalarından biri olan turizm sektöründe, personel tercih nedenlerinin en önde geleni kuşkusuz iyi bir eğitim almış olmaktır.

İnsan hal ve hareketlerinin olumlu yönde farklılaşması işlevi “Eğitim” ile tanımlanmaktadır (Ertürk, 1972:12). Turizm alanında çalışmakta olan veya çalışmayı düşünen bireyleri,turizm endüstrisinin ihtiyacı olan meslek alanındaki inovasyon ve yeteklerle donatmayı amaç edinmiş eğitim dalı ise Mesleki turizm eğitimi olarak adlandırılmaktadır (Hacıoğlu, 1992:92). Turizm sektörü, ülkelerin ekonomik gücünü arttırması noktasında çok büyük fayda sağlamaktadır (Keung, 2000:121). Turizm sektöründeki hizmet yarışı ve pastadan pay kapabilme çabaları, bu alanda yetişmiş insan gücüne olan ihtiyacı da fazlasıyla arttırmıştır (Sem ve Clements,1996:94). Günümüz turizm endüstrisinde hizmetin niteliği ve kalite düzeyi çok büyük öneme haizdir. Bu alanda verilen eğitimin kalitesi, elde edilen başarı ne kadar yüksek ise, turizm çalışanlarının turistler ile kurdukları iletişim ve bağ da o derece güçlü olmaktadır (Christou, 1999:683; Alp, 1992:47).Turizm alanında iyi yetişmiş personel istihdam edebilmenin ilk şartı da bu alanda çok iyi eğitim vermektir (Ünlüönen, 2000:218). Teknolojiye ne kadar ağırlık verilirse verilsin, fiziki mekanlar ne kadar modern tasarımlara sahip olursa olsun,bu mekanlarda misafirlere hizmet edecek kaliteli ve kalifiye personel olmazsa olmazdır (Seymen, 2002:17). Turizm sektörü için kaliteli personel yetiştirmek istiyorsak, bunu

önlisans veya lisans seviyesine bırakmadan ,ortaöğretim seviyesinde yapmalıyız. Bu düzeyde verilecek eğitim, çağın ve sektörün ihtiyaçlarına en üst düzeyde cevap verecek nitelikte olmalıdır. Turizm sektörü iyi eğitilmiş ve donanımlı personelden teşkil edilirse, turizm faaliyetlerinin devamlılığı sağlanabilir ve dünyada çok hızlı büyüyen bu sektörde rakiplerle baş edebilme adına mesafe katedilmiş olunur (Tüylüoğlu, 2003: 10). Bu açıdan baktığımızda da ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi, turizmin geleceği açısından çok önemlidir ve zaruridir. (Sezgin ve Acar, 1991: 291). Turizm işletmelerinde sunulan hizmetin kalitesi insanları direkt olarak etkileyebilmektedir. Donanımlı personel yetiştirmenin ilk ve en önemli kuralı da kaliteli eğitimidir (Ünlüöner, 2000, 218). Teknolojiyle paralel olarak turizm endüstrisi de son yıllarda hızla gelişmektedir ve turizm alanında eğitim alarak okulu bitiren öğrenciler bu gelişimden iş olanağı noktasında olumlu etkilenmektedirler (Boylu, 2009).

Turizm ekonomik bir sektör olmasının yanında kültürel etkileşimlerin, değerler ve yargıların etkilenebileceği hizmet merkezli bir alandır. Turizm amaçlı gelen ziyaretçilere gösterilen ilgi, yakın ilişkiler, konukseverlik sektörün devamlılığı için önemli bir faktördür. Turizm amaçlı gelen ziyaretçilerin memnuniyetleri hoş vakit geçirmeleri, kurduğu ilişkiler tekrar tercih sebebi olmaktadır. Turizm sektöründe dünya genelinde kabul gören bir seviyeye gelmek için gerekli uzmanlık, yeterlilik bu alanda hizmet verecek personellerin planlı bir şekilde yetiştirilmeleriyle elde edilir (Dallı, 1998:1). Turizm sektöründe vasıflı personelin yetiştirilmesi,mesleki eğitimlerinin yeterli olması, standartlara uygun hizmet verilmesini sağlar. turizm eğitimi; toplumda turizm sektörüne ve turistlere karşı tutumda bir bilinç oluşturma yanında; ülkelerin varolan turizm alanlarının korunmasını sağlayan bütünsel bir eğitim ve bilinçlenmedir (Bayer, 1998:45). Türk turizm sektörünün potansiyel çalışanları olacak olan öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarının önceden belirlenmesi, işgücü kaynağı olan insanın etkin kullanımı açısından olduğu kadar, ilgili sektör verimliliği açısından da önemlidir. Ülkemiz turizm sahasında, gelecekteki iş gücü olmaya namzet öğrencilerin, turizm dünyasına yönelik bakış açılarının erken dönemde tespit edilmesi, hem sektöre , hem de bu alanda çalıştırılacak personelden azami ölçüde verim alabilmek adına çok değerlidir (Ağaoğlu, 1991).

Bir diğer taraftan, öğrencilere yönelik yapılacak olan bu araştırma ile onların sektörde nasıl bir gelecek planladıklarını tespit edebilmek mümkün olacaktır ve bu sayede

adı geçen öğrenci gruplarının turizm sektörü ile alakalı fikirleri alınmak suretiyle sektöre yönelik bir öz değerlendirme yapma olanağı sunacaktır. (Duman vd., 2006).

Yapılmış olan bu çalışmada ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin bakış açısıyla ortaöğretimde turizm eğitiminin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu hedef çerçevesinde araştırmada öncelikli olarak eğitim terimi üzerinde durularak mesleki turizm eğitiminin ne kadar önemli olduğu anlatılmış olup akabinde dünyadaki diğer ülkelerde sürdürülen turizm eğitimleri irdelenmiştir. Devamında ülkemizdeki turizm eğitiminin genel görünümü açıklanmış olup, lise, yüksek okul ve fakülte seviyesindeki turizm eğitimlerinin halihazırdaki işleyiş ve durumları ile alakalı bilgiler aktarılmış sonra da yüksek lisans seviyesinde turizm eğitimi anlatılmıştır. Çalışmanın teorik kısmı, Turizm eğitimi alanında yapılmış olan çalışmalardan –tez ve makaleler- örnekler verilerek tamamlanmıştır.

Tezin son bölümünü oluşturan araştırma kısmında; turizm alanında eğitim görmekte olan ortaöğretim seviyesi turizm öğrencileri üzerinde uygulanan araştırmanın hedefi, metodu, analizi ve çıktılarına yer verilerek, elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Yapılan araştırmada varılan sonuç ve bu minvalde yapılan önerilerle araştırma tamamlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Turizm, ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yere sahip olan sektörlerden biridir. Turizm sektörü bu hizmeti yetiştirmiş, mesleki yetkinliğe sahip personellerle yerine getirmelidir. Dünya genelinde varolan standartların ve konforun yakalanmasında, yetiştirmiş personel önemlidir. Turizm insana yönelik ve iletişim yönü olan bir sektör olması nedeniyle hizmetteki aksaklıklar sektörü etkilemektedir. Planlı turizm politikaları, turizm işletmelerinin konforu, meslekte yetiştirmiş personellerin varlığıyla verimlilik ve sürdürülebilirlik sağlayabilir (Sezgin, 2001:135).

1.1.1. Problem Cümlesi

Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim alan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları nasıldır? sorusu, bu araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiştir

1.1.2. Alt problemler

Araştırmada ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilere turizm sektörüne yönelik ile ilgili aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır;

- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları okudukları bölüme göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları staj tercihinine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları okulu seçme tercihlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları yerleşim yerine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları anne meslek değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları baba meslek değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- Ortaöğretim düzeyi turizm alanında eğitim almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açıları gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kademesi turizm bölümünde eğitim alan meslek lisesi öğrencilerinin turizm sektörü ile ilgili görüşlerini bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm türü, yaş, ailenin eğitim seviyesi...) göre ortaya koymaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de, Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi gören öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin bakış açıları ve bu sektörü nasıl değerlendirdikleri konusu ile ilgili olarak genellikle lisans veya önlisans seviyelerinde çalışma yapıldığını söylemek mümkündür (Kozak ve Kızılırmak 2000). Buradan çıkarılacak sonuç ise, ortaöğretim seviyesinde turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik yapılan çalışmaların sınırlı olduğudur. Oysa ki gerek lisans düzeyi olsun, gerek önlisans seviyesi olsun ve gerekse de ortaöğretim seviyesi olsun, turizm alanında eğitim veren tüm seviye ve türdeki okulların öğrencilerinin tamamı turizmin paydaşlarıdır ve onların aldıkları eğitimin niteliği turizm sektörünü doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin de, aldıkları eğitimin kalitesi ve bu öğrencilerin kişisel - ailevi durumlarının belirlenmesi sektör açısından çok önemli ve zaruridir. Şayet bu okullardan mezun olacak olan öğrenciler direk sektöre iş gücü olarak katılacaksa, eğitimleri esnasında turizm sektörünü nasıl gördükleri, turizme olan ilgileri ve bakış açıları mutlaka araştırılmalı ve incelenmelidir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma sorularını içtenlikle cevaplandırırları
- Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma evrenini iyi düzeyde temsil ettiği,
- Araştırmaya katılan öğrencilerin gönüllü olarak katıldıkları varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma kullanılan ölçme araçları ile,
- Araştırma kullanılan istatistiksel teknikler ile

- Araştırma Diyarbakır ili Yenişehir ilçesindeki Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim görmekte olan ilköğretim öğrencilerinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Çalışmanın gidişatına yönelik aşağıda bir takım tanımlar yapılmıştır.

Eğitim; Kişinin doğumuyla başlayan ve ölümüne kadar çevresiyle edindiği tüm etkileşimlerin meydan getirdiği, bilişsel ve davranışsal tecrübelerin sürecinde oluşan değişimlerin, kişide bilgi, beceri ve tecrübelerin olumlu veya olumsuz yönde davranışa dönüşmesi eğitim olarak tanımlanmaktadır (Döğüşlü Deniz, 1999:35).

Turizm; : Turizm, insanların geçici olarak dinlenme, eğlenme, kültür, sağlık, spor, iş, aile ziyareti vb. sebeplerle, kişisel veya toplu olarak, kısa veya uzun süreli konaklayıp hizmet aldıkları kültüre, sosyal, ekonomik bir sektördür. (Olalı,1990:5).

Turizm Sektörü; Turizm sektörü turizm kaynakları olan bir yerde, ekonomik bir kazanca dönüşecek şekilde işletmelerin kurulması, personelin istihdam edilmesiyle oluşturulan konaklama, ulaşım, turistik hizmetlerin oluşturulduğu ekonomik alandır (URL 2).

Turizm Eğitimi; Turizm eğitimi, özellikle turizm kaynakları olan bölgelerde yaşayanlardan başlayarak, ülke genelinde turizm sektörü ve turistlere karşı davranışsal ve bilişsel olumlu bir tutum oluşturma eğitimlerinin tümüdür. Turizm eğitimi hem turizm kaynaklarını korumaya yönelik hem de gelen ziyaretçilerin devamlılığını sağlamaya dönük ileri hedefler içeren toplu bir bilişlenmedir. (Bayer, 1998:45) .

Mesleki Eğitimi; Mesleki eğitim; bireylerin ilgi, kabiliyet ve maharetleri doğrultusunda meslek edinmeye yönelik, o meslekteki gerekli eğitimlerin formal bir şekilde akademik ve uygulamalı olarak verilmesine denir. (Hacıoğlu, 1992:3)

Öğrenci; Diyarbakır Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde mesleki bilgi ve becerileri teorik ve uygulamalı olarak öğrenmek amacıyla eğitim alan kişi.

BÖLÜM II

KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Eğitim

‘Latince Educare kelimesinden türetilen eğitim kelimesi; ‘öncülük etmek’ , ‘önderlik etmek’ anlamının yanında ‘Educare’ terimi, öğretme faaliyetini de ifade eder (Ahmad ve Kumar 2008: 1-3). Eğitimin kapsamı yöntemi ve teknikleri zaman içerisinde değişim göstermekle birlikte toplum ve bireyler için formal veya informal olarak etkileşilen zorunlu bir süreçtir. İnsanlık tarihinde önceleri herkesin faydalanamadığı eğitim süreçleri, sanayileşme ve eğitimin yaygınlaşmasıyla birlikte günümüzde herkesin yararlanabileceği bir kurumlaşma oluşturmuştur .Formal eğitimlerle bireyleri araştıran, sorgulayıcı, zamanını yakalayan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Baysal, 1990: 121).

Eğitim kavramı hakkında günümüze kadar birçok tanım yapılmıştır. Yapılan tüm tanımlamalara yer vermek mümkün olmasa da genel kabul görmüş tanımların birçoğu bu bölümde açıklanmıştır. Eğitim hakkında yapılan tanımlardan bazılarına aşağıda yer verilmektedir.

2.1.1. Eğitimin tanımı

İnsanoğlu varlığına etki eden her durum ve olaydan etkilenererk bir iletişim sürecine girip çeşitli öğrenmeler edinmektedir. Bu öğrenmeler ister yaşamının sürdürmeye yönelik olsun, isterse bir ihtiyaç veya merak sonucunda gerçekleşsin mutlaka bir deneyim kazandırmaktadır.Tüm bu süreç sonucunda edilen öğrenmeler bilgi,beceri,değerler algısı oluşturarak kendisi için kullanırken toplumdaki diğer bireylere de aktarmıştır. İnsanoğlunun hikayesinde karşılıklı bu aktarım yakın çevreden başlayıp toplumun diğer unsurlarıyla da bir etkileşimi gerçekleştirmiştir (Gürkan, 2006a, s.4).

Eğitim, hem biyolojik hem de kültürel sosyal bir boyutu olan insanın, varoluşundan beri olan ve varolmaya da devam edecek bir süreçtir Eğitim kavramı birbirini tamalayan bir süreç olması nedeniyle çok çeşitli tanımları yapılmaktadır.eğitim kelime olarak Arapçada; "terbiye", Latince "educatio" kelimeleriyle tanımlanmıştır.Formal, planlı, hedefe yönelik ve davranışsal değişimleri olumlu yönde değiştiren etkinliklerin tümünü içeren süreç eğitim denmektedir (Karlı, 2012: 10).

Eğitim sözcüğü, toplumun her kesimini ilgilendirdiği için günlük yaşantıda çok kullanılan sözcüklerden biridir. Çoğu insan, eğitimin ne olduğu ve nasıl olması gerektiği ile ilgili düşünce üretmektedir; ancak bu insanların çoğu, eğitimin anlamının ne kadar geniş olduğunun farkında değildir.

Bu bağlamda bireyin davranışında kendi yaşantısı ve tecrübeleri yoluyla, kasıtlı ve istendik değişme meydana getirme sürecine eğitim denir (Ertürk, 1975, 12). Bireyin yaşadığı toplumda olumlu yöndeki bilgi, yetenek, tutum ve değerlerini geliştirdiği bir süreci eğitim olarak tanımlanabilir (Tezcan, 1996, 3). Eğitimin olabilmesi için bireyin kasıtlı ve istendik olarak davranış değişikliğine yönelmesinin yanısıra, kazanmak istediği davranış eğitimler alarak uzmanlaşmaktadır. Eğitim bireyin yeteneklerine ve bilgisine nitelik kazandıran bir süreç olarak toplumdaki işgücü ve verimliliği artıran bir faktördür (Atıncı, 2008).

Genel anlamda eğitim; bireylerin toplumdaki statü ve yaşam standartlarını, tutum, değerler algısının oluşmasında etki eden sosyal kademeleri ifade etmektedir.

Eğitim bireyleri toplum yaşamına hazırlar, karakter oluşumuna katkı sağlar, yetenek, bilgi ve becerilerini geliştirir (Taymaz, 1992: 2). Eğitim, bireyleri bir hedefe yönelik hazırlama yetiştirme olarak tanımlanmaktadır. hedefe yönelik tüm bu yetiştirme unsurları bireyde bir değişim oluşturmada, bireyde varolan bilgi, yetenek ve beceriler olumlu yönde değişmektedir. Bireyin toplumsal uyumunu kolaylaştırmaktadır. Eğitimin kazandırdığı bu unsurlar; bireyi topluma dahil eden bir süreçtir (Çelikkaya, 1997: 43). Eğitimde bireyin hayat tarzı ana unsur olarak kabul edilse de; eğitim sürecinde bireye yönelik hedef kasıtlı olarak gerçekleştirilmek istenmektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999: 54).

Eğitim, bireylerin bilişli olarak kendi yaşamları üzerinde olumlu farklılıklar oluşturma isteği olarak kabul edilir (Varış, 1992: 13).

Bireylerin küçük yaşlarda aile içerisinde başlayan eğitim süreci yaşam boyu devam ederek, iletişimde bulunduğu toplumsal çevre, kurumsal eğitimlerim tüm bileşenleriyle sürmektedir. Bireylerin etkileşim içinde bulunduğu tüm öğrenme çevreleri hem karakterine hem de yaşam tarzı kariyer oluşturmada etkili olmaktadır (Darling, 1987: 17). Bireylerin eğitim sürecinde aile, toplumun kabul ettiği inançlar, diğer iletişim faktörleri etkili olmasının yanında eğitim kurumları, okullaşma önemli bir faktördür. Okullar sistematik

eğitim veren kurumlar olması dolayısıyla bireylerin uzmanlaşmasında ve toplumsal değerleri kazanmada etkilidir (Başaran, 2000: 12).

Lord Halifax “Bize öğretilenlerin hepsi unutulduğunda geriye kalandır.” diye tanımlar eğitimi (Şenol, 2013: 201).

Eğitim alan bireyler kendileri ve çevreleri için faydalı, işbirlikli bir birey olarak toplumda yer alırlar. Bireylerin kişisel ve mesleki açıdan olgunlaşmaları eğitim ile sağlanabilmektedir (Kaya, 2015: 5).

Eğitim, nesilden nesile aktarılan bilgi tecrübe ve kurumlaşmanın olduğu bir aktarımdır (Naziev, 2017: 1). Eğitimin bir sonraki nesle kanallarla aktarım süreci formal veya informal şekillerde olabilmektedir. Eğitim doğumdan kişinin ölümüne kadar ayrılmaz bir süreç olarak kişilerin hayatında varolur. Zaman içerisinde toplumsal ihtiyaçlar ve toplumsal gelişmeler eğitim süreçlerini etkiler. Eğitim alan bireyler hem kendileri için fayda sağlarken topluma da dışsal faydalar sağlamaktadır. Mesleki açıdan uzmanlaşmış bireyler uluslar için ekonomik katkıları olabilmektedir. Eğitim toplumların gelişmesi ve ihtiyaçlarının giderilmesinde yetişmiş eleman ihtiyacını karşılaması, ortak bilinç oluşturma yönlerinin olması gibi faktörlerle ulusların yatırım yaptığı önemsendiği bir alandır. Gelişmiş ülkeler bu alana olan yatırımlarını daha fazla yapmaktadır (Şıvgın, 2009: 7-8).

2.1.2. Eğitimin hedefleri

Eğitim, bireyin hayat boyu devam ettiği bir süreçtir. Eğitim aynı zaman da hedef belirlenerek o yönde amaca varılan bir süreçte kapsamaktadır (Barış, 2013: 153).

Ulusların gelişmişlik düzeyleri eğitimin amaçları ve eğitime aktarılan kaynaklarda farklılıklar oluşturmaktadır. Toplumlar ihtiyaçları ve gelişmişlik düzeyleri doğrultusunda eğitimde hedefledikleri davranışlar ve uzmanlıklar için çeşitli eğitim yöntemleri uygulayabilmektedirler (Orhaner ve Tunç, 2001: 4).

Eğitimin amacı; genel olarak toplumların önceliklerine göre değişebilmektedir. Her toplum yetiştirmek istedi bireyi sahip olduğu ekonomik, kültürel ve siyasal değerlerine göre yön vermek istemektedir. Eğitim verilmek istenen bireylerin; beceri ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşabilmeleri yanında, mensubu olduğu devletin vatandaşlık bilincine ulaşmalarını hedeflemektedirler (Oğuzkan, 1985, s.3). Eğitim; bireye yönelik olumlu

istendik davranışları kazandırmaya yönelik hareket eder (Gürkan ve diğerleri, 1998, ss.18-19)

Eğitim, bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkmasını ve bu süreç sonunda bireyin kendini gerçekleştirmesini amaçlar;

- Eğitim alan bireylerin öğrenme ve kritik etme eğilimleri artar
- Eğitim alan bireylerin dili kullanma becerileri artar
- Eğitim alan bireylerin gözlem yetenekleri artar
- Eğitim alan bireylerin temel yaşam ve sağlık bilgileri artar
- Eğitim alan bireylerin hobi ,etkinlik ve spor alanlarına ilgileri artar
- Eğitim alan bireylerin yaşamlarına yönelik karar alma becerileri artar
- Eğitim alan bireylerin iletişim ve farklılıkları benimseme kültürü artar
- Eğitim alan bireylerin işbirlikli çalışma becerileri artar
- Eğitim alan bireylerin sosyal davranışlarında saygı ve hoşgörü hakimdir
- Eğitim alan bireylerin aileye karşı sorumluluklarını önemser
- Eğitim alan bireylerin ekonomik yetkinliği artar
- Eğitim alan bireylerin üretken yönleri gelişir
- Eğitim alan bireylerin meslek seçimleri yetenekleri doğrultusunda olur
- Eğitim alan bireylerin meslek yaşamlarının bilincinde olarak çalışır
- Eğitim alan bireylerin tüketim alışkanlıkları bilinçlidir
- Eğitim alan bireylerin yuttaşlık sorumlulukları gelişmiştir
- Eğitim alan bireylerin adalet duyguları gelişmiştir
- Eğitim alan bireylerin eleştirel düşünme yetekleri gelişmiştir
- Eğitim alan bireylerin ülke kaynaklarını korumada duyarlıdır
- Eğitim alan bireylerin bilimsel gelişmeleri önemser
- Eğitim alan bireylerin güncel gelişmeleri takip eder
- Eğitim alan bireylerin kanunlara saygılıdır
- Eğitim alan bireylerin demokrattik değerleri korumak ister

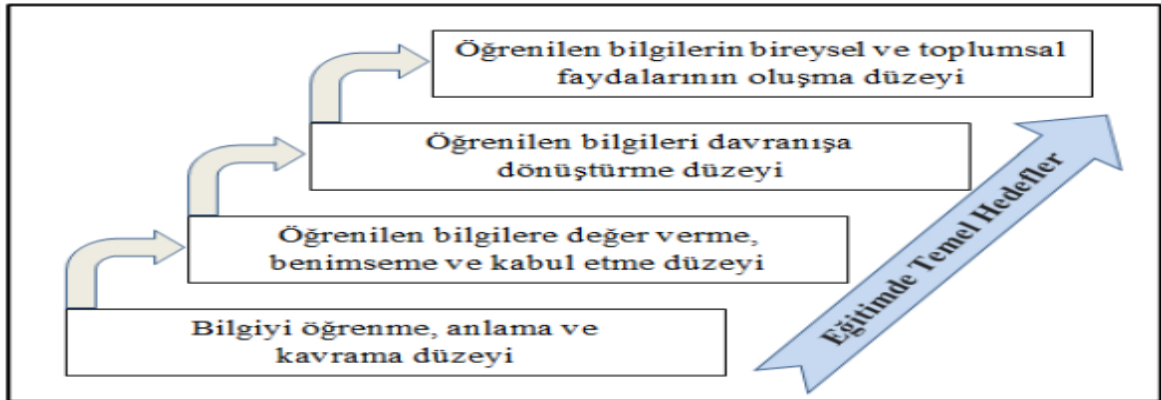
Eğitim kurumlarının tüm unsurlarıyla bireyde olması hedeflenen davranış değişiklikleri, eğitim ile sağlanmaktadır. Okul öncesinde başlayarak uzmanlaştığı yüksek öğrenim sonuna kadar hedefe yönelik eğitimler verilmektedir.Esasında bireyin iletişime geçtiği ve davranış

değişikliğine sebep olan her unsur, eğitim kavramının içerisinde. Sistematik kurumsal eğitimler bireye yön vermede etkili olmaktadır. Formal veya informal eğitimlerin hepsi bireyin kendini gerçekleştirmesinde etkili olmakla birlikte, özelliklerine göre eğitimlere farklı adlandırmalar yapılmaktadır (Gürkan ve diğerleri, 1998, ss.18-19).

Gökalp, eğitimi ulusların ekonomik bir etkinliği doğrultusunda faydacı bir anlayışla algılanmasını eleştirmektedir. Eğitim daha çok kişide karakter ,olgunlaşma vatanseverlik gibi insani yönlere in geliştirildiği bir süreç olmalıdır. Modern eğitim bu değerlerin verildiği eğitimdir.milli olmalıdır dışardan alınarak bu değerler öğretilemez. Gökalp'e göre eğitim aynı zamanda bireyin topluma karıştığı sosyalleştiği bir süectir.toplunmun değer yargılarına göre birey birey tutum geliştirir (Tezcan, 1985:22,23)

Eğitim anlayışında geline n noktada eğitimin hedefi; bireyin ve toplumun ihtiyacı olan her alanda bilgi, beceri, yeteneklerin geliştirildiği alan olarak tanımlanmaktadır (Soysal, 1989: 11)

Eğitim,bireyden başlayarak toplumu etkileyen aynı zamanda bireyinde toplumdan etkilendiği yine günümüz toplumlarında formal eğitimlerin alınmasıyla alanında ihtiyaç duyulan nitelikli bireylerin yetiştirildiği bir süreçtir. Eğitim gelişen teknolojik ve toplumsal alanlarda uzman bireylerin yetişmesinde en etkin yoldur.

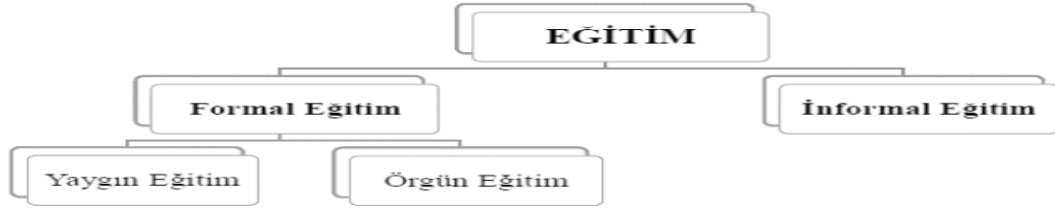

Kaynak: Yılmaz, 2013: 25.

Şekil 1. Eğitimde Temel Hedefler

2.1.3. Eğitim türleri

Eğitimin değişik zamanlarda, değişik ortamlarda ve değişik biçimlerde gerçekleşen bir süreç olduğu belirtilmişti. Bu süreç içinde kimi eğitim etkinlikleri kendiliğinden oluşan ve gelişigüzel, kimileri ise amaçlı ve planlı gerçekleştirilen etkinliklerdir. İşte eğitim süreçleri, kendiliğinden ya da amaçlı olarak oluşmasına göre formal ve informal eğitim olarak adlandırılır.

Kaynak: Ayas, 2014: 5

Şekil 2. Eğitimin Sınıflandırılması

2.1.3.1. Formal eğitim

Planlı ve belli bir programa bağlı olarak okullarda ve kurumlarda yapılan eğitimi formal eğitim denir (Demirel ve Kaya, 2001, s.8).

Formal eğitim sadece okul ortamında değil ;okul dışında çeşitli kurumlarda planlı yapılan eğitimleri de kapsar. Çeşitli alanlardaki meslek edindirme, hazırlama, meslekte ilerleme, belgelendirme gibi yapılan tüm eğitim faaliyetleri formal eğitimidir. Bireylerin çeşitli nedenlerle aldığı kurslar, orduda katıldığı yetiştirme eğitimleri de formal eğitim içerisinde çeşitli kurumlardaki eğitimler; ihtiyaca yönelik, kısa dönemli, belli alanlarda sınırlandırılmış ve talep üzerine yerine yapılan eğitimlerdir.

Formal eğitim, planlanmış, yapılandırılmış ve kumlaşmasını tamamlayarak, hiyerarşik sistemini oluşturmuş eğitimidir. Formal eğitimin planlanan hedefleri olan ve önceden belirlenen kurallarla bağlı eğitim sistemidir (Carm, 2013: 3476). Okul dışı formal eğitimler çeşitli gruplandırmalara da ihtiyaç halinde yapılandırılan eğitimler olmaktadır.örneğin cinsiyet ,yaş..vb. Formal eğitim; okulda ve okul dışında yapılmasına göre örgün ve yaygın eğitim olarak sınıflandırılmaktadır (Taymaz, 1992, s.3). Örgün eğitim,belli yaş gruplarına, aynı seviyedeki bireylere,okul içi planlı ve bir programa ve takvime uyularak yapılan eğitimidir. Örgün eğitim; okulöncesi eğitim başlayarak, ilköğretim, ortaöğretim ve

yükseköğretimi de kapsayan sürekliliği olan, aşamalarla devam eden bir eğitimidir. Bireyin geldiği her eğitim aşaması bir sonraki aşamanın temelini oluşturarak uzmanlaşmaya doğru bir eğitim süreci içerir. Her eğitim aşamasından sonra bireye akademik derecesini gösteren bir diploma verilir (Gürkan, 2006a, s.5). Yaygın eğitim ise; toplumun ihtiyacına göre geneli kapsayacak biçimde, bireylerin talebine bağlı olarak belirlenen takvim ve saatlerde setifikalı yapılan eğitimidir. Yaygın eğitim örgün eğitim sistemi içine dahil olmamış veya eğitim aşamalarının bir basamağında bulunan veya ayrılmış bireylerin talep, ihtiyaç ve ilgi alanlarına göre ilgili kurumlar tarafından açılan eğitimlerdir (Taymaz, 1992, S.3). Örneğin; Halk Eğitim Merkezleri, resmî ve özel kurumlar, iş yerlerindeki hizmetiçi eğitim faaliyetleri kapsamında açılan kurs ve eğitimler yaygın eğitim içerisindedir. Her iki eğitim de, bir plan ve programa dahil olarak eğitim vermektedir. Tüm bu sınıflandırmalara rağmen formal ve informal eğitimler, ihtiyaca göre iç içe geçebilmektedir. Tam olarak ayırtırmak mümkün olmamaktadır. (Erden, 1998, s.16).

Formal eğitimi belirleyen özellikler (Altuntaş, 2007: 18):

- Formal eğitimin hedefe yönelik bir eğitimidir.
- Formal eğitimin alanda uzmanlaşmış kişilerce verilir.
- Formal eğitimin hedeflerine plan ve programa yaparak belirler
- Formal eğitimin belirlenen ,denetimi olan bir çevrede gerçekleşir.
- Formal eğitimin her aşamada değerlendirilerek ilerler.
- Formal eğitimin Türk Milli Eğitim sistemi içerisinde, yaygın ve örgün eğitim olarak yapılandırılmıştır (MEB, 1990: 11).

2.1.3.2. İnfomal eğitim

Birey maddi varlıklar ve manevi değerler içersinde bir ortamda yaşar. Tüm bu mekansal ve değerlesel algılar bireyler için öğrenme unsurlarıdır. Yaşamın içerisindeki doğal süreçte kendiliğnden olan bu eğitim infomal eğitim olarak tanımlanmaktadır. Birey istendik bir şekilde olmadan mekan, toplum ve bireylerle kurduğu iletişimler sonucunda birçok öğrenmeler edinir. İnfomal eğitim, bireyin yaşam boyu ailede, okulda, iş hayatı , dışmekanlar, ietişim araçları gibi iletişimde olduğu tüm mekan ve bireylerden edindiği örtük öğrenmeler sonucunda gerçekleşen öğrenmelerdir (Fidan ve Erden, 1998, s.4).). infomal eğitimde birey,farkında olarak veya örtük bir şekilde gözlemler daha sonra taklit

ederek öğrenme yapar.Önceden planlanmamış olarak heran ve her yerde yapılan bir öğrenmedir.çocukluk dönemlerinden itibaren çevremizde görüp incelediğimiz her durumu ihtiyaç anında taklit ederek uygulanır.meslek hayatı veya tarım işçiliğindeki birçok öğrenme, ev içi yemek yapma, temizlik gibi birçok öğrenme gözlem ve taklitle olmaktadır. İnfomal eğitim hayatın içinde olan bir eğitim olması hasebiyle her öğrenmeye açık bir eğitimidir.olumlu öğrenmelerin yanında olumsuz birçok öğrenmede informal eğitim yoluyla birey edinebilir.yalan söylemek,sigara içki içmek ,zorbalık, küfür,hırsızlık gibi olumsuz davranışlarda edinilebilmektedir. Tüm uyaranlara ve öğrenmelere açık olan informal eğitim geleneksel toplumlardan modern sanayi toplumlarına geçiş sürecinde yetersiz kalmış bu plansız eğitimin yerini daha planlı formal eğitim kurumları oluşturulmuştur.Formal kurumlar istenmeyen öğrenmelerin engellenmesi ve uzmanlaşmanın aşam aşama ilerlemesi için planlanan eğitimler olmuştur (Şahin, 2006, s.11).

İnfomal eğitimin hayatın içinde kişilerin gözlem ve deneyimleri yoluyla edindiği öğrenmelerdir. Informal eğitim sadece dışsal mekanlardaki gözlem ve deneyimler değil, kurum içi ilişkiler ve kişileri de davranışsal ve bilişsel olarak örnek alabildiğimiz öğrenmelerdir. Örneğin doğadaki tüm canlı ve cansız varlıklar kişileri etkilediği gibi, tanıştığımız bizi etkileyen kişilerde bireylerde bir tutum oluşturur (Fidan, 2012: 5).

İnfomal eğitim, kişilerin doğumuyla başlayıp hayatının sonuna kadar süren, hayatın doğal akışında kendiliğinden ve çoğunlukla örtük öğrenmelerle gerçekleşir. Informal eğitim insanın doğasından gelen çıplak, ilkel bir öğrenmedir. Kişilerin aile gibi küçük çevresi ve doğduğu mekanla başlayıp, bu çevrenin akraba ,komşu, okul gibi unsurların katılımıyla çoğalan, çok sayıda öğrenmeleri tecrübe ve bilgileri kendiliğinden oluşturduğu, biriktirdiği öğrenmelerdir. İnfomal eğitim planlı sistemli bir bir eğitim olmamasından dolayı hedefe yönelik öğrenmeler içermez, bir belge ve format alınamaz Kişilerin deneyimlerine dayanan eğitim olması dolayısıyla kişilerin yetenek ve uyarılarına bağlı bir eğitimidir (Dib, 1987: 6).

2.2. Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim, bireylerin meslek sahibi olabilmeleri için; gerekli bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerinin kazandırılarak bireyi; fiziksel, duygusal, sosyal, ekonomik yönlerden geliştirme sürecidir (Aymankuy ve Aymankuy, 2002:29).

Mesleki eğitimin toplumlara ekonomik kültürel sosyal katkıları olmasının yanında en önemli katkısı bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirerek uzmanlaştırmasıdır. Bu bağlamda mesleki eğitim, bireylere erken yaşlardan itibaren uygun alt yapıyı vermeyi hedeflemiştir (Colley, vd., 2003: 10).

Milli eğitim sisteminin içerisinde yer alan mesleki eğitim; endüstri, tarım ve hizmet sektörlerindeki tüm etkinlikleri kapsar. Mesleki eğitim; bütün mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanma, araştırılma, geliştirilme, organizasyon ve eşgüdümünün yanında yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütününden oluşur (Atay ve Yıldırım 2008:395,Aksu Ve Bucak).

Mesleki eğitim gelişen endüstri ve sektör ihtiyaçları bağlamında sürekli yenilik isteyen bir eğitimidir. Mesleki eğitim birey ile meslek arasında bağlantı kurarak, bireyi uzmanlaştırıp hedefine yönlendirir. Değişen ve gelişen mesleki bilgi ve ihtiyaçlar doğrultusunda mesleki eğitim sürekli bir güncellenmeyi zorunlu kılar (Öksüz, 2010: 8).

Kişiler eğitim ile kişisel bazı hedeflere ulaşmak isterler.toplums-da bir statü edinme, konforlu bir yaşam, akademik bir düzeye ulaşma gibi hedefler mesleklerinde kaliteeli ve yeterli bir eğitim almalarına uzmanlaşmalarına bağlıdır. (Yardım, 2009: 2; Turan, 1992: 16).Kişiler meslek seçimlerinde ,ilk aldıkları eğitimler mesleklerine giriş yapabildikleri eğitimlerdir.mesleklerindeki ilgi,beceri ve deneyimleri kişileri mesleklerinde uzmanlaştırır. (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1998:3)..genel milli eğitim sistemine dahil olan Mesleki eğitim mesleğe yönelik her türlü eğitimi kapsayarak ara ve uzmanlaşmış kalifiyeli personelleriyetiştirme amacı doğrultusunda planlanmıştır.özellikle meslek eğitiminde sanayi,hizmet, tarım sektörleri için gerekli personelin istihdamı mesleki eğitimde önceliklidir. (Atay ve Yıldırım 2008:395). Temel mesleki eğitimlerini alan kişiler, meslekteteki bilgi ve becerilerini artırarak, kişilere artı değerler katan bir eğitimidir (Alkan vd., 2001: 4). Sektörün beklediği ve ihtiyaç duyduğu p meslek bilgisi ve becerisi olan personellerin kalitesi Mesleki eğitimin ortaklaşa ,palnlı ve bu sektörlerin ihtiyaçları na yaönelik olmalıdır. İş sektörünün beklentilerini mesleki eğiştım karşılaması, iş sektöründe alanında yeytişmiş personellere istihdam sağlaması mesleki eğitimi hedefine ulaştırır. (Sezgin, 1987: 211). Mesleki eğitim, ülkelerin ekonomik gelişiminde, kaynakların ve zamanın israf edilmemesinin önüne geçen bir faktör olarak,ekonomiyi güçlendiren, yol

açan, insan faktörünü doğru değerlendiren bir süreç olarak, ekonominin en büyük destekçisidir (Norton, 1985: 9).

Meslek eğitimi kanunumuz meslek eğitiminin tanımına, amacına ve kapsamına kanunda yer vererek, hukuki bağlamını yazılı müeyyidelerle belirlemiştir.

Meslek eğitimi kanunu meslek edinmenin amacını md.1 'de; '' ***Madde 1 – Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda, yükseköğretim kurumlarında ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.*** '' olarak belirtmiştir.

Meslek eğitim kanunun ilgili md.2' de; ***Madde 2 – (Değişik: 29/6/2001-4702/5 md.) Bu Kanun, Yükseköğretim Kurulu ve Mesleki Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.*** '' diyerek kapsamını belirlemiştir.

Meslek Eğitimi Kanunu madde 3 'de, Meslek Eğitim Kurumlarını tanımlarken; madde 3/j) (Ek: 29/6/2001-4702/6 md.) ***“Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları”, mesleki ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını;*** olarak tanımlamıştır. Yine madde 3 de eğitim birimlerini; m.3/p) (Ek: 2/12/2016-6764/38 md.) ***“Eğitim Birimi”, bu Kanun kapsamında öğrencilerin teorik ve beceri eğitimi, staj veya tamamlayıcı eğitim ile işletme personelinin eğitimi amacıyla işletmeler tarafından oluşturulan, gerekli araç, gereç ve donanımına sahip eğitim ortamını;*** olarak tanımlamıştır (URL 4).

2.2.1. Mesleki ve teknik eğitim

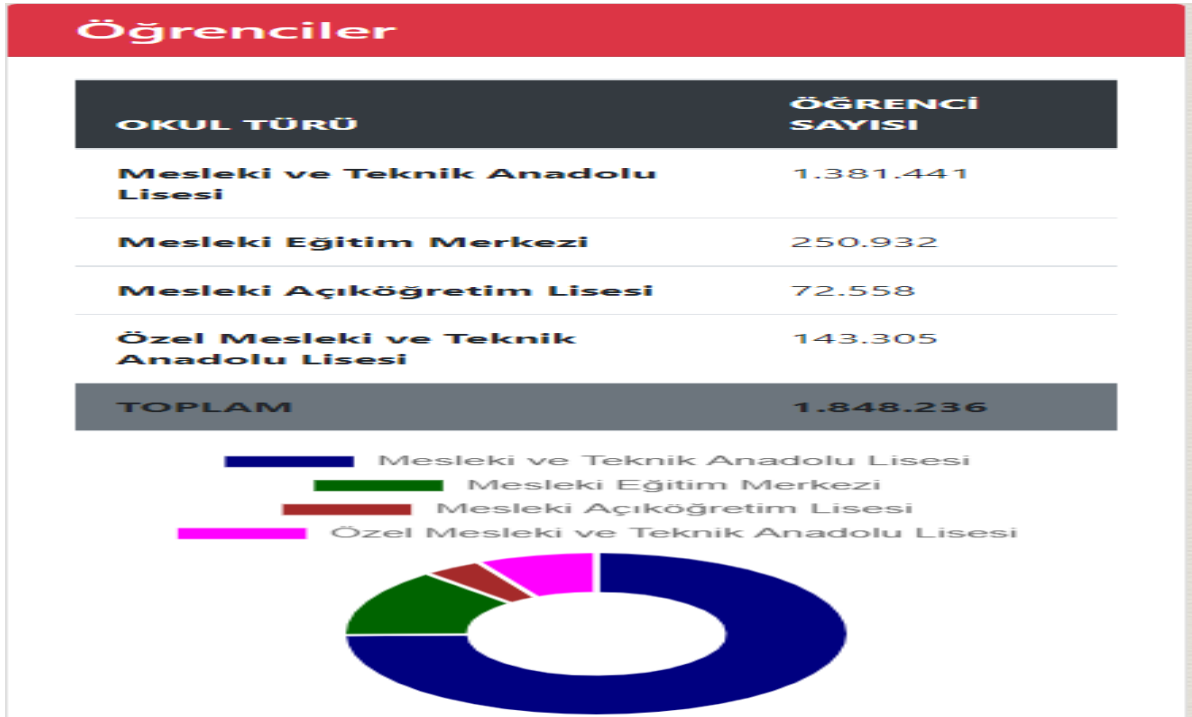
Mesleki ve teknik eğitimin temel amacı nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bu amacı gerçekleştirebilmek ülkelerin ekonomik sosyal ve kültürel koşullarına bağlıdır. Bu noktada mesleki ve teknik eğitim ile ilgili en büyük katkı ise mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları tarafından sağlanmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır (Altın, 2007: 35). Türkiye’de mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları meslek liseleri ve teknik liseler olmak üzere iki guruba ayrılmaktadır. Meslek liseleri, temel eğitim düzeyini tamamlamış olan ve mesleki alanda

eğitim almak isteyen herkese açık olan eğitim kurumlarıdır. Teknik liseler ise meslek lisesindeki ilk yılı başarı ile tamamlamak suretiyle teknik eğitim almak isteyen öğrencilerin devam edebildikleri okullar şeklinde tanımlanabilir (Şahin ve Fındık, 2008). Mesleki eğitim aynı zamanda gelişen bilgi teknolojiye karşı güncellenmesi gereken bir eğitimidir. Bireylere ilköğrenimlerinden sonra tercih ettikleri bir meslek alanında yetişmek amacıyla formal olarak örgün yaygın ve çıraklık eğitimleri verir.bireyi meslek alanında uzmanlaştırarak ekonomik, sosyal yönden yetkinleştirir (Abak, 2009: 48).

Kaynak: MTEGM, 2022 URL 5

Şekil 3. Örgün Mesleki Ve Teknik Eğitim Okulları

Kaynak: MEB, 2022 (URL 6)

Şekil 4. Türkiye’de Mesleki Eğitim Öğrenci Sayıları

2.2.2. Mesleki ve teknik eğitimin tanımı

Mesleki eğitim bireylerin iş yaşamlarında ekonomik ve sosyal yönden yetkinleşmeleri, aynı zamanda üretime dahil olabilmeleri için verilen temel eğitimlerdir. Mesleki eğitimde, bireylerin temel beceriler ve mesleğe yönelik genel bilgilere sahip olması hedeflenmektedir. Meslek eğitimlerine yön veren hukuki düzenlemelerle bu sağlanmaya çalışılmıştır. Milli Eğitim Temel Kanununun madde 3’de; mesleki ve teknik eğitim; ilgi, istidat ve yeteneklerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, tutumlar ve bir arada iş görme alışkanlığı kazandırmak hedefiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu edecek ve toplumun huzuruna imkan sunacak bir meslek sahibi olmalarını kolaylaştırmaktır, olarak tanımlanmış kapsamı belirlenmiştir. (Yıldız, 2008: 3).

Mesleki eğitim; fertlere ilgi, dilek ve yetenekleri doğrultusunda, iş yaşamında genel geçer bir mesleği öğretmek için gerekli bilgi, yetenek ve iş alışkanlığı edindirme ve 10 bireyi işi bir araç pozisyonunda kullanarak yeteneklerini farklı yönleriyle geliştirme aşaması şeklinde de tanımlanmaktadır.

Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL)	Çok Programlı Anadolu Liseleri (ÇPAL)	Mesleki Eğitim Merkezi (MEM)
➤ Anadolu Meslek Programı (AMP) ➤ Anadolu Teknik Programı (ATP) ➤ Ustalık Programı (MEM)	➤ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ➤ Anadolu Lisesi ➤ Anadolu İmam-Hatip Lisesi ➤ Ustalık Programı (MEM)	➤ Ustalık Programı (MEM)

Kaynak: MTEGM, 2020

Şekil 5. Mesleki Ve Teknik Eğitim Okul Tür Ve Programları

2.2.3. Mesleki ve teknik eğitimin amaçları ve özellikleri

Mesleki ve teknik eğitim temel mesleki eğitimlerini kişilerin bu alanlara yönelmesiyle ortaöğretim kurumlarında almaktadırlar.

Mesleki eğitim ekonomik sektörün ihtiyaç duyduğu işgünün istihdamına eleman yetiştirmeyi amaçlar. Ekonomik sektörlerin ihtiyacını karşılarken, mesleki eğitimdeki güncel gelişmeler takip edilmeli, akademik eğitimlerin yanında uygulama atölyeleri alan eğitimleri sağlanarak mesleki eğitim verilmelidir. Mesleki eğitim alan kişiler mesleki gelişimlerini sağlayacak bazı değerleri de edinmelidirler. İş ahlakı, iş güvenliği eğitimi, girişimcilik, çevresel duyarlılık, iş disiplini edinilerek iş hayatına kazandırılmalıdırlar. Mesleki eğitimde yetişmiş kişilerin sektöre kazandırılmasında diğer bir faktör; kişilerin meslek yaşamlarındaki önceden kazanılmış mesleki öğrenmelerinin tanınması, denklik ve belgelendirilmesinin yapılmasıdır. Her toplum sahip olduğu maddi ve manevi kaynaklarını eğitime dâhil etmek isteyerek eğitimlerini planlar. Mesleki ve teknik eğitimde millî kültürümüzün değerlerini öğrencilere katmaya yönelik eğitimler vermek amacındadır. Bu bağlamda geçmişten getirdiğimiz meslek ahlakı eğitimi ve mesleki eğitimi birlikte veren ahilik anlayışıyla nesilleri yetiştirmek, mesleğin ihtiyacı olan teknik bilgiye sahip olmak, meslekte yeni yetişen nesillerin katılımcı- girişken olmalarını sağlamak mesleki ve teknik eğitimin gelişmesini sağlayacaktır (URL 3).

2.2.4. Mesleki turizm eğitimi

Turizm eğitimi, turizm sektöründe bilgi beceri ve tecrübesi olan insana yönelik hizmet içeren bir eğitimidir (Gürdal, 2002: 391). Turizm sektörü insana yönelik bir sektör olması dan dolayı, bu sektörde meslekte yetişmiş elemanlarla hizmetin yürütülmesi sektörün

devamlılığı için önemlidir. Dünya standartlarında bir hizmete ulaşılması eğitilmiş elemanlarla mümkündür. Turizm sektöründeki ekonomik getirini artırılması; sektördeki tüm kaynakların verimli kullanılması, tanıtımı, korunmasının yanında, sektörün hizmet yükünü sağlayan personelin yeterli meslek eğitimi almasına bağlıdır (Olalı, 1983: 211).

Turizm eğitimi çerçevesinde verilen eğitimler; yaygın ve örgün turizm eğitimi olarak sınıflandırılır. Yaygın turizm eğitimi geneli kapsayan, toplumdaki turizm sektöründe bilinç sahibi olunmasını hedef edinen eğitimlerdir. Yaygın turizm eğitimi, turizm bilincini topluma kazandırarak, ülkesinin var olan turizm kaynaklarını koruyan, gelen ziyaretçilere karşı dürüst, etik, eşit davranabilen bir bilinç ve davranış ahlakı kazandırmaya yönelik yapılan toplumsal farkındalık eğitimlerinin tümüdür (Atay ve Yıldırım 2008:398, Kızıllırmak, 2012:2). Yaygın turizm eğitimi resmi ve özel kurumlarca kısa süreli olarak verilen mesleki kurslardır (Pelit ve Güçer 2006:143).

Örgün eğitim bilindiği üzere formal eğitimlerdir. Örgün turizm eğitimi mesleğe yönelik formasyon eğitimler veren eğitimdir. Bu bağlamda turizm sektörü içerisinde yer alan bölümler için, mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve yeteneğe sahip eleman yetiştirmeyi amaçlamaktadır (İbicioğlu vd. 2003:5). Turizm eğitimi bağlamında yaygın turizm eğitimi, Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak eğitim kurumları ile özel eğitim birimleri tarafından verilen kursları kapsar. Örgün turizm eğitimi ise; orta öğretim ve yükseköğretim düzeyindeki örgün programları kapsamaktadır (Atay ve Yıldırım 2008:395-398).

Ülkemizde örgün eğitim veren kurumlar plan ve program içerisinde eğitim vermektedir. Verilen bu eğitim disiplini sistemin yeterliliğini de denetlemektedir. Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde verilen eğitimler, yükseköğretim kurumlarına nazaran daha rahat denetlenebilmekte yeterliliği disipline edilebilmektedir. Türkiye'de kamuya ait eğitim kurumları olarak; orta öğretimde mesleki turizm eğitimi, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Meslek Liselerinde açılan programlarla yürütülmektedir. Yükseköğretimde turizm eğitimi ve öğretimi ise; ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde gerçekleştirilmektedir (Ünlüönen, 2004:111). Lisans programları öğrencileri turizm sektöründe mesleğe başlangıçta yönetici statüsünde hizmet verebilmeleri için eğitmektedirler. Yüksek lisans programları ise, turizm sektörüne orta ve üst düzey yönetici, danışman ve turizm sektörünü araştıran turizmciler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Doktora programı, turizme akademik olarak; araştırma yapma ve problem

çözme, öğretim ve iletişim yeteneklerini geliştirmeye yönelik eğitim imkânları vermeyi hedeflemiştir.(Pelit ve Güçer 2006:143).). Ülkemizde kamu kuruluşlarının yanı sıra özel olarak verilen turizm meslek eğitim kursları da yer almaktadır. Turizm meslek eğitimleri işletmelerde ve çeşitli eğitim merkezlerinde verilebilmektedir. (İbicioğlu vd. 2003:5). Ülkemize de turizm meslek eğitimi ihtiyacına yönelik eğitimler; üniversiteler, Bakanlıklar ve vakıf ile özel kuruluşlar tarafından verilmektedir (Aksu ve Bucak, 2012:9).

2.3. Turizm Eğitimi

Turizm sektörünün ekonomide payı dünyada ve ülkemizde artmakta bu rekabet ortamı kalite ve nitelik taleplerini çeşitlendirmektedir.Turizm insana ve hizmete yönelik bir alan olmasından dolayı bu alanda hizmet veren işgücünün eğitimi, eğitilmiş personelin eksikliği sektörde sorunlar oluşturmaktadır. Kalitenin ve nitelikli personelin varlığı turizm işletmelerinin rekabetteki payına etki etmektedir (Timur, 1993, 49).

Bayer (1998: 145), Turizm eğitimi akademik bilgi ve mesleki uygulama eğitimlerinin bireylere gelişen güncel eğitimlerle verilmesinin yanında; turizm alanındaki bilinci, insani hukuki, değerlere saygı, eşitlikçi, kaliteli, organize ve planlama yapabilen yeterliliklerle eğitim alan, bilinçli hizmet işgücü hedeflemektedir” demiştir.

Turizm eğitimi; turizm ziyaretçilerine hizmet vermesi bunu yaparken istek, hoşgörü, eşitlikçi ve severek yapma iş bilincini vermelidir (Gürdal, 2002: 57). Turizm eğitimi, ortaöğrenim turizm meslek liselerinden başlayarak aşama aşama ilerleyen eğitimlerle donanımlı, uygulama tecrübesi olan, personeller ve yöneticiler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitimidir (Sezgin, 2001: 41).

Turizm eğitimi; turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu tüm becerileri kişiye kazandıran bir eğitim olmalıdır. Turizm sektörü insana yönelik hizmet içerikli bir sektör olması dolayısıyla bu sektörde istihdan olan personel; çözüm üretebilen, sorumluluk alan, bulunduğu alanı yönlendirebilen becerilerinin yanında, mesleki bilgi ve duyarlılığa sahip olan eleman yetiştiren bir eğitim turizmi almalıdır (Olalı, 1982:28).

Ekonomi sektörünün turizm eğitiminden beklediği faydayı sağlayabilmesi uzun süreli hedefleri olan, iyi planlanmış, ülke turizm kaynaklarının tam olarak değerlendirildiği devlet, toplum, sektör işbirliğiyle mümkündür.

2.3.1. Turizmin tanımı

Turizm kelimesi; “*Turizm* ” Latince “*Tornus*” kelimesinden gelmektedir. Anlamı “*dönme hareketi*” dir. İngilizce “*tour*”(tur) ve “*touring*” (turing) de bu kelimedenden türemiştir. “*Tour*” dairesel bir hareketi; bazı yörelere yapılan ziyaretleri; iş veya eğlence amacıyla yapılan yer değiştirmeyi ifade eder.

Turizmin birçok tanımı yapılmaktadır. Dünya Turizm Örgütü (WTO) ;

“Turizm; sürekli konaklamaya dönüşmemek ve gelir getirici hiçbir uğraşıda bulunmamak şartı ile bireylerin geçici süre konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin tümüdür.” (URL 1, 2022) tanımlamaktadır.

2.3.2. Turizm eğitiminin genel tanımı

Genel olarak Turizm eğitimi toplumun turizm alanında bilinçlenmesi, bu bilincin eğitim alanında, turizm eğitimi ve mesleki turizm eğitimi olarak devam etmesidir.. Turizm bilincinin toplum tabanında oluşması, öncelikle turizm sektörünün öneminin genel tanıtım ve eğitimlerle verilmesi, gelen ziyaretçilere hoşgörü, etik kurallarınca davranılması bilincinin oluşturulması, ekonomik katkılarının bilgilendirilmesi, önceliğin turizm merkezlerine verilerek genelde tüm topluma yapılmasıdır (Türkseven, 2012).

Turizm eğitimi: toplumdan turizm bilincinin oluşturulmasını başlatarak, bu sektörde eğitim almak ve istihdam edilmek isteyen personel yanında yöneticilerinin yetiştirilme sürecinin bütünüdür (Sezgin, 2001, 135). Turizm eğitimi, turizm işletmelerinin bulunduğu şehirlerde halkı bilinçlendirme, personel eğitiminin hizmetiçi eğitimler veya mesleki eğitimlerle yetiştirilmesinin yanında, işletmelerin bulunduğu turizm alanındaki kamu, özel, esnaf tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde olma, bilinçlendirme, yönlendirme faaliyetlerinin tümünü kapsar (Tüylüoğlu, 2003).

Turizm eğitimi planlamalarında sektördeki tüm bileşenlerin beklentileri, talepleri, öngörülleri değerlendirilmelidir. Öncelikle sektörün istihdam açığı, turizm öğrencilerinin eğilimleri, eğitimcilerinin beklentileri, alanın eksiklikleri araştırılarak planlamalar yapılmalıdır. (Üzümcü ve Alyakut, 2017: 2).Turizm eğitiminin akademik, uygulama, sektörel bağlantıları olan bir eğitim olması çok yönlü bir eğitim örgütlenmesini gerekli kılmaktadır. Birçok disiplin ve alanla olan bağlantısı turizm eğitiminin gelişmesini sağlamıştır (Kozak, 2009: 2).

2.3.4. Turizm eğitiminin önemi

Turizm sektörü tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli ekonomik paylara sahip olan bir alan haline gelmiştir. Turizm sektöründeki ekonomik payın artması kaliteli ve nitelikli hizmete dayanmaktadır (Bahar ve Bozkurt, 2010: 258).

Turizm sektörü emeğe dayalı hizmet sektörü olmasında dolayı turizm sektöründe hizmet veren personel ve yöneticilerin eğitimi önemlidir. Turizm eğitimi verilirken teori ve uygulama eğitimlerinin verilmesi şu sebeplerle önem arzeder

- Turizm eğitimi nitelikli ve ihtiyacı karşılayacak iş gücü yetiştirmelidir.
- Ulaşım ve iletişim olanaklarını gelişmesi yetişmiş, nitelikli personelin ve iyi organizasyonların önemini artırmıştır.
- Turizmde sektörünün pazarlama, reklam ve satış sürecinde teorik bilgi ve becerikli personel ihtiyacı olmaktadır..
- Mesleki eğitimin kalitesi sektördeki hizmet kalitesini ekonomik olarak etkilemesi dolayısıyla güncel ve etik değerleri kapsayıcı
- Turizm işletmelerindeki personel giderinin personel verimliliğiyle orantılı olması verilen mesleki eğitimin kalitesine bağlıdır.
- Turizmde eğitimi toplum ara eleman turizm eğitmenleri,akademisyenleri,kamu özel tüm kurum kuruluşlarını kapsayan bir bütünlükle olmalıdır (Dağdeviren, 2007: 15-16)

2.3.5. Turizm eğitiminin hedefleri

Turizm sektöründe turizm meslek eğitimi almış işgücünün yanında, mesleki eğitimi almayan işgücü de hizmet vermektedir. Ancak sektördeki ekonomik payın artırılmasında nitelikli işgücüyle verilen hizmetin önemli olduğu bilinmektedir. Mesleki turizm eğitimi, turizm hizmet sektöründe gerekli ve güncel olmalıdır. Turizm alanında gelen ziyaretçilerin beklentilerinin artması, turizm alanını hizmete yönelik bir sektör olması hasebiyle, hizmet veren personelin eğitilmiş olması önemlidir. Gelen ziyaretçilerin istediği kalitede hizmet alması, eğitilmiş personelin işletmelerde hizmet vermesiyle bağlantılıdır. (Aksu Ve Bucak, 2012)

Bireyin toplumda iyi bir statü sahibi olması eğitimin en önemli hedeflerinden biridir. Bu amacın dışında turizm eğitimi mesleki eğitim olarak turizm sektöründe kalifiye eleman

yetiştirmeyi amaçlar. İyi yetişmiş elemanlar turizm eğitiminin temel amacıdır. Bu bağlamda turizm eğitiminin temel amaçları şöyle sıralanabilir (Dağdeviren, 2007: 17):

- Turizm alanında nitelikli eleman yetiştirmek.
- turizm eğitimiyle akademik ve uygulamalı eğitim sağlamak .
- Turizm sektörünün gelişimine katkı sağlamak.
- Turizm değerleri ve çevre duyarlılığını artırmak.
- Turizm sektöründe hizmet edenlerin bilgi yeteneklerini artırmak.
- Ülke ekonomisinde turizm sektörünün önemini kavratmak.
- Turizm tanıtımı artırarak turizm hareketliliğini artırmak.
- Turizm sektöründe hizmet veren personele çeşitli eğitimlerle formasyon kazandırmak.

2.4. Türkiye’de Turizm Eğitimi

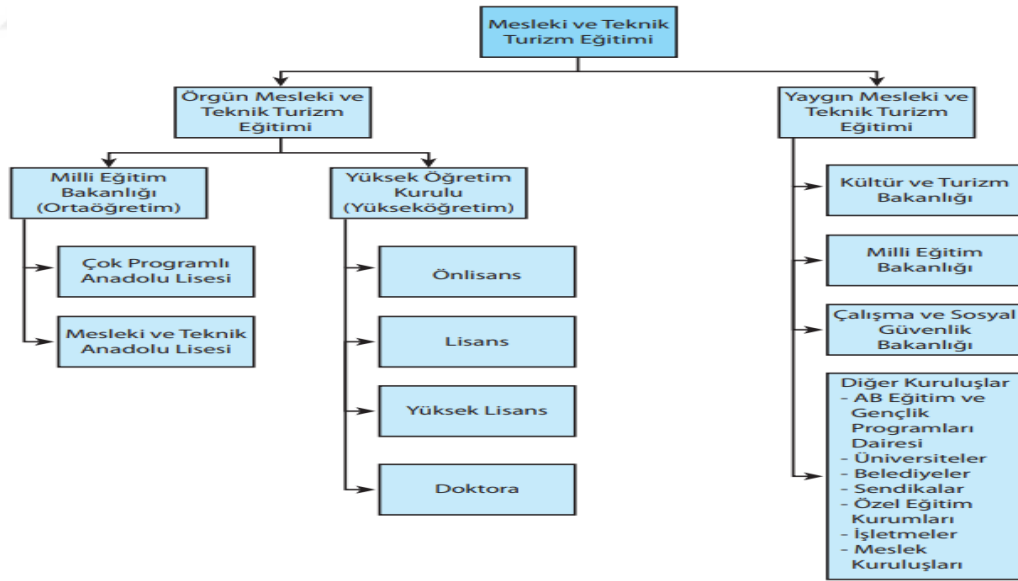
Turizm eğitimi 1953 yıllarında irtibaren Türkiye’de verilmeye başlanılmıştır 1953 yılında oluşturulan turizm meslek kursları ile başlayan turizm eğitimleri; İstanbul’da 1955, İzmir’de ise 1960 yılından itibaren açılan turizm rehberliği kursları ile devam etmiştir. 1961 yılında Ankara’da açılan otelcilik okulu turizm eğitiminin Türkiye’de yerleşmesinde katkı sağlamıştır (Timur, 1992: 49; Ünlüönen ve Boylu, 2005: 14)

Turizm dünyada ve türkiyede önemli ekonomik bir paya sahiptir.dünya standartlarını yakalayarak ziyaretçi sayısının artırılıp turizm sektöründeki gelirin ve istihdamın artırılması ekonomik getirilerinin çoğalmasını sağlayacaktır.bu bağlamda turizm sektöründe hizmet eden personelin nitelikli yetiştirilmesi ve standartlara uygun eğitim almaları önem kazanmıştır.. (Aksu ve Bucak, 2012: 9). Ülkemiz turizm mesleki eğitimi 1950’ lerde Reşit Saffet Atabinen hizmetleriyle başlamıştır. (Altıntaş ve Şahin, 2007) Bu bağlamda Türkiye’deki birçok sektörde olduğu gibi kamu kurumlarının desteği alınmıştır. Kamu kurumlarıyla ortak kurslar düzenlenerek turizm sektöründeki ilk kalifiye elemanlar yetiştirilmiştir (Olalı, 1963). Bütün bu gelişmeler Turizm eğitime olan bakış açısını değiştirmiştir. Turizm hem kültürlerarası bir iletişim hem de hoşgörü ortamını pekiştiren bir unsur haline gelmiştir. Bu çerçevede turizm ilkeleri eşitlikçi, ayrımcılığa yer vermeyen, insanı önceleyen bir anlayışla pratik alandaki amacının dışında hedeflere de ulaşmaktadır. Aynı zamanda toplumlara turizm sektörünün önemi hissettirilerek, turizm sektörüne hizmet

eden kaynakların (tarihi, doğal, kültürel vb.) korunmasında öncülük etmektedir (Bayer (1998), s. 145).

Türkiye’deki mesleki turizm eğitimi; kamu ve özel sektör genelinde yaygın ve örgün olarak sürdürülmektedir. Örgün mesleki turizm eğitimi sonucunda alınan eğitimlerde diploma; yaygın mesleki turizm eğitimi sonucunda sertifika verilerek sektöre istihdam sağlanmaktadır. (Orhan, 2015: 12). Örgün mesleki turizm eğitimi, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde organize edilmiş; yaygın mesleki turizm eğitimi ise; kamu kurumları ve özel kuruluşlar aracılığıyla oluşturulan kısa süreli kurslarla sağlanmaktadır.(Eren vd., 2013: 19).

Türkiye formal olarak turizm eğitimi 1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın işbirliğiyle Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde verilen “Turizm Meslek Kursları” ve “Tercüman Rehberlik Kursları”nın eğitime başlamasıyla olmuştur. (Olalı, 1984).

Kaynak:Hacıoğlu, Kaşlı, Şahin ve Tetik, (2008); Özdoğan ve Çavuş, (2013).

Şekil 6. Türkiye’de Mesleki Ve Teknik Turizm Eğitimi Veren Kurumlar Ve Eğitim Düzeyleri

2.4.1. Türkiye’de turizm eğitiminin geçmişi

Turizm eğitim cumhuriyet tairimizle birlikte planlı bir eğitim oluşturmaya başlamakla birlikte 29 Ekim 1890 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından, “Gezginlere

Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname” hazırlandığı bilinmektedir.bu nizaname kapsamında; yabancı dil bilen gayrimüslimler, özel ve serbest bir meslek olarak tercüman rehberlik yapmışlardır. Cumhuriyet döneminde; 1925 yılında “1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname” ile birlikte bir yönetmelik yayınlanmıştır. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesinde ve turizm eğitim öğretimi ile ilgili yayınların hazırlanması ve yayınlanmasında öncülük etmiştir. 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde turizm meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri planlı formal bir turizm eğitiminin ilk adımları olmuştur. İstanbul’da 1955 yılında ve İzmir’de 1960 yılında turist rehberliği kursları açılmış, “7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu”n yürürlüğe girmesiyle turizm bölümleri kurulmuş, 1961- 62 eğitim-öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulu açılmıştır (Ünlüöner ve Boylu, 2005:13-14).

Türkiyede gelineen noktada turizm eğitimi; örgün ve yaygın olarak yapılanmıştır. Örgün turizm eğitimi içerisinde, ortaöğretim, yükseköğretim düzeylerinde mesleki turizm eğitimi verilmektedir. Mesleki eğitim temel olarak, turizm bilinci oluşmuş, kalifiyeli elemanları iş sektörüne kazandırarak, bu sektörden beklenen ekonomik faydayı sağlamaya yönelik bir eğitimidir (Atay ve Yıldırım 2008:395). Turizm eğitimi içerisinde yer alan Yaygın turizm eğitimi; resmi ve özel kurumlar tarafından verilen kısa süreli mesleki kurslar niteliğindedir (Pelit ve Güçer 2006:143).

2.4.2. Türkiye’de turizm eğitiminin genel yapısı

Meslek eğitimi örgün formal olarak tarihsel süreç içerisinde, 29 Ekim 1890’da Osmanlı Devleti’nce, “Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname” sinin yürürlüğe girmesiyle planlı ve kurumsal bir yapıya yönelmiştir. Özellikle gayrimüslimler Osmanlı vatandaşlarının yabancı dil bilmeleri hasebiyle tercüman rehberlik mesleğini özel olarak yapmışlardır. Cumhuriyet döneminde 1925 yılında “1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname” ile Osmanlı zamanında çıkarılan nizanameye ek olarak yönetmelik yayınlanmıştır. Türkiye de turizm rehberlerinin yetişmesinde düzenlemelerin yanı sıra Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesi ve turizm eğitim öğretimi ile ilgili yayın hazırlanması ve yayınlanmasında önemli hizmetler yapmıştır. 1953 yılına kadar Türkiye’de düzenli turizm eğitiminden söz

edilemez. 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde turizm meslek kursları açılmış yine bu tarihte bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını eğitimleri vermeye başlanmıştır., İstanbul’da 1955 yılında,1960 yılında İzmir’de turist rehberliği kursları düzenlenmiştir. Buna ilaveten “7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu” ile ihtisas kolu olarak turizm bölümlerinin kurulması, 1961- 62 öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulunun açılması Türkiye’de turizm meslek eğitimin önemli adımları olmuştur (Ünlüönen ve Boylu, 2005:13-14)

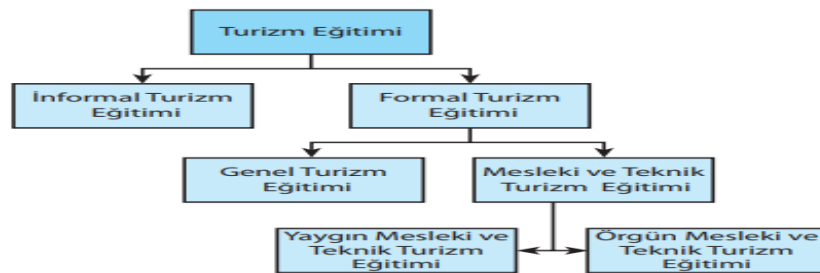
1967-68 öğretim yılında İstanbul’da açılan, 1975-76 öğretim yılında Kuşadası’nda açılan ‘otelcilik okullar’ turizm meslek eğitiminde planlı dönemde yapılan çalışmalardır. İstanbul ve Kuşadası’nda açılan otelcilik okulları 1975 yılında, “Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi” olarak adları değiştirilmiştir. 1984-85 eğitim öğretim yılında bazı derslerin yabancı dille vermeye başlanmasıyla birlikte “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri” adı altında turizm meslek eğitimine dahil olmuştur. 1975-76 öğretim yılında açılan okullara turizm mesleki eğitimi bölümleri eklenerek geliştirilmiştir. resepsiyon, servis ve mutfak bölümlerine 1987-88 öğretim yılında; resepsiyon, servis, mutfak ve kat hizmetleri eklenmiş, 1993-94 öğretim yılından ise; resepsiyon, servis, mutfak, kat hizmetleri ile seyahat acenteciliği bölümleri turizm mesleki eğitime eklenmiştir (MEB, 1999: 23)

Turizm sektörü ekonomik gelişme gösteren ülkelerde giderek önemi artan ekonomik bir güç olarak görülmektedir. Dünyada ve Türkiye’de turizm sektörünün önemi anlaşıldıkça bu sektöre olan yatırımlar artırma politikalarına gidilmiş, turizm sektöründe hizmet veren işletmelerin sayısı kapasitesi ve kalitesi teşvik tedbirleriyle gelişmeye başlamıştır. Turizm alanında iç ve dış etkilerin etkisiyle oluşan bu gelişmeler 1980 den sonra Türkiye’de tesis ve yatak kapasitesi, hizmet çeşitliliği artırmıştır. Turizm alanındaki bu büyüme beraberinde nitelikli turizm hizmet eğitimi almış işgücü ihtiyacını artırmıştır. Turizm mesleki eğitim kendine özgü mesleki hizmet yönüyle, diğer sektörlerden ayrı özellikler gerektiren bir eğitim gerektirmektedir (Kızılırmak, 2012:1).turizm sektörü hizmet, iletişim konfor gibi etkenlere bağlı bir alan olduğunda dolayı turizm eğitimi verilirken uygulamalı eğitimlere ve beceri yoğun olarak yer verilmelidir. Akademik bilgi ile verilen uygulamalı eğitimler sektörün güncel gelişmelerini yakından takip etmelidir. (Hacıoğlu vd. 2008:15)

Turizm eğitimi milli eğitim programımızda; yaygın ve örgün turizm eğitimi şeklinde düzenlenmiştir. Yaygın turizm eğitimi topluma yönelik bir turizm bilinçlenmesini amaçlamaktadır. Yaygın turizm eğitiminin, toplumun turizm kaynaklarına sahip çıkması, gelen turistlere ayrımcı davranışlardan kaçınmaları gibi hedefleri vardır. Turizm meslek eğitimleri örgün eğitim kurumları aracılığı ile yapılır. Formal ve aşamalı meslek eğitimi veren kurumlar aynı zamanda alana yönelik formasyon belgelendirmeleri de yaparlar. Örgün turizm eğitimi; turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu her alnda yetişmiş personel açığını kapatmaktır. (İbicioğlu vd. 2003:5 , Atay ve Yıldırım 2008:398).

Ülkemizdeki mesleki turizm eğitimleri kamu kurumları ve özel kurumlarca karşılanmaktadır. Turizm işletmelerinin kendi personelini yetiştirme eğitimleri turizm meslek eğitimlerinde önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır (İbicioğlu vd. 2003:5). Kamu kurumlarındaki mesleki turizm eğitimi ise; Orta öğretimde mesleki turizm eğitimi, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri ve Anadolu Meslek Liselerinde yapılan eğitimlerle sağlanmaktadır. Yükseköğretimde turizm meslek eğitimi; turizm sektörüne yönetici işletmeci yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde turizm meslek eğitim yapılması oluşturulmuştur (Ünlüönen, 2004:111).

Aşağıda şekilde Türkiye’de kamu kurumları ve özel kurumlar tarafından verilen turizm eğitimi ve türlerine yer verilmiştir.

Kaynak: Kuşluvan, 2016

Şekil 7. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Genel Görünümü

2.4.2.2. Örgün turizm eğitimi

Örgün eğitim; bir kurum altında, eğitim aşamaları planlanarak bir hedefe yönelik olarak, yakın yaş gruplarına verilen eğitimdir (Erdoğan, 2005:9).

Örgün eğitim; toplumda ortak davranış ve hassasiyetlere yönelik bir tutum geliştirme amacıyla, eğitim kurumlarında aşamalı olarak verilen eğitimidir. (Sezgin, 1998:28).

Örgün eğitim içerisinde yer alan örgün turizm eğitimi, orta öğretim de turizm meslek liseleriyle başlayıp ön lisans, lisans,yüksek lisans ve doktora programlarını içeren diplomalı bir eğitimi kapsamaktadır. Turizm örgün eğitimi bu eğitim yapılanmasıyla, sektördeki ihtiyacı kalifiyeli personellerle istihdam ederken, toplum bilimcini de oluşturmaktır. Turizm sektöründe istenilen hedeflere ulaşılabilmesi varolan kaynakların korunması ve verimliliğinin artırılması eğitimlerle mümkün olacaktır (Olalı, 1984:15-16).

2.4.2.3. Ortaöğretim seviyesinde turizm eğitimi

Ülkemizde ortaöğretim seviyesinde turizm eğitimi, ülke turizminin ara işgücü ihtiyacını farklı alanlarda karşılamaktadır. Ekonominin büyümesi ve kalkınmasındaki rolü ve önemi nedeniyle sektöre artan ilgi sonucunda bütün seviyelerde olduğu gibi ortaöğretim kurumlarında da turizm eğitime önem verilmiştir. Son yıllarda sayıları artan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel turizm okulları ile hem kamusal hem de özel seviyede turizmin ara işgücü ihtiyacı karşılanmaktadır.

İlk olarak 1961-1962 öğretim yılında Otelcilik Okulu olarak Ankara’da, ikincisi 1967-1968 öğretim yılında İstanbulda üçüncüsünde 1975-1976 öğretim yılında Aydın 26 Kuşadasında açılan ve 1975 de Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi olarak ismi değiştirilen orta eğitim kurumları 1984-1985 de Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi (AOTML) adı ile hizmet vermeye başlamıştır. Bu okullarda İlköğretim üzerine 4 yıl süre ile teorik ve uygulamalı eğitim ile sektörün ihtiyacı olan personel yetiştirilmektedir. Bu okullarda yabancı dil, genel kültür, kurumsal ve uygulamalı meslek dersleri ile yaz staj uygulamaları bulunmaktadır. 2011 yılında MEB 652 sayılı (Teşkilat ve görevleri) kanun hükmünde kararname ile tüm meslek liselerinin Mesleki Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) olarak değiştirmesi ile turizm meslek liselerinin ismi de MTAL olmuştur (MEB, 2016). Zaman içinde ülkemizde turizm sektörünün devamlı olarak gelişmesi ve dünya turizm pazarında daha etkili bir rol alması sonucu nitelikli ara işgücüne olan ihtiyaç artmıştır. MTAL’lerde öğrencileri hayata, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır. Farklı meslek alanlarına (Aşçılık, animatörlük, gıda işleme vb.) yönelik eğitim verilmektedir. Yabancı dil olarak İngilizce veya Almanca dil eğitimi verilmektedir. Daha

önce bu okullarda resepsiyon, servis, mutfak, kat hizmetleri ve seyahat acenteciliği olmak üzere 5 bölüm bulunmaktaydı. (Tüylüoğlu, 2003: 15).

2.4.2.4. Yüksek öğretim düzeyinde turizm eğitimi

Yükseköğretimin genel amacı, bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, ülke gelişimine katkı sağlayabilecek, belirli bir meslek konusunda nitelikli insan kaynağı yetiştirmek ve bilimsel çalışmalar yapmak, üretimi artırmak, kalkınmaya destek olmak, evrensel ve çağdaş gelişimlere katkı sağlamaktır. (Hacıoğlu, 1992: 91). Türkiye’de yükseköğretim seviyesinde verilen turizm eğitimi, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununca; ön lisans, lisans ve lisansüstü olarak üç ayrı düzeyde yapılmaktadır.

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarının turizm sektörüne yöneticisi yetiştirmek amacıyla dört yıllık eğitim vermektedir İki yıllık turizm lisans eğitimi de sektöre yönetici yetiştirmek amacıyla kurulmuş olmakla birlikte, bu yönetici adayları turizm sektöründe başlangıç seviyesinde yönetici olarak istihdam edilebilirler (Yağcı, 2001: 38, Pauze (1993).

2.4.2.5. Yaygın turizm eğitimi

Yaygın turizm eğitimi; mesleki turizm eğitimi almamış ancak turizm sektöründe çalışan personele, mesleğe yönelik uygulama ve teori eğitimlerinin verilmesidir (Bozok, 1992:44). Yaygın eğitimin amacı turizm sektöründe halihazırda istihdam olan personelin gerekli donanımına sahip olmasını sağlamaktır. Milli eğitim politikaları turizm sektörüne yönelik iyileştirmeler içererek mevcut çalışan personele eğitilmesini yaygın eğitimlerle sağlarken, örgün eğitimde de mesleki turizm eğitiminin dünya standartlarında verilmesini sağlamalıdır. Mesleki turizm eğitimi almış kalifiyeli elemanların, turizm sektöründe öncelikli istihdamı yapılmalıdır. Turizm sektörü için turizm kaynaklarını korunması, verimli hale gelmesini sağlamak toplumun bilinçlenmesiyle de paralel gitmelidir. (Bezirci, 1996:29).

2.5. Alanda Yapılmış Olan Çalışmalar

Bu bölümde Ortaöğretim Kademesinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Turizm Sektörüne Bakış Açılarını konu alan yurt içinde yapılmış bazı çalışmalara yer verilmiştir.

Civelek (2014), Trabzon ilinde öğrenim görmekte olan Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, “*Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerini*” araştırmıştır. Trabzon ili Akçaabat Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinde 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Konaklama Hizmetleri ve Yiyecek İçecek Hizmetleri alanlarında eğitim-öğretim alan 300 öğrencinin Turizm Sektörüne İlişkin Görüşlerinin incelendiği çalışma sonucunda; Öğrencilerden staj yapmayan öğrencilerin, staj yapan öğrencilere göre, okulu kendi isteği ile tercih eden öğrencilerin diğer öğrencilere göre ve yiyecek içecek hizmetleri alanında öğrenim gören öğrencilerin, diğer alanlarda öğrenim görenlere göre daha yüksek ortalama değeri ile olumlu tutum geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Cam (2018), Antalya’da Turizm Eğitimi Alan Meslek Lisesi Öğrencilerinin “*Turizm Eğitimini Ve Turizm Sektörünü Değerlendirmeleri*” üzerine yapılan araştırmada; Antalya’nın Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa ilçelerinde bulunan üç turizm meslek lisesinde eğitim-öğretim alan, toplam 1600 öğrenci içinden 451 öğrenciyi kapsayan çalışmada uygulanan anket sonucunda, öğrencilerin kendilerini geliştirmesi ve alanda yetiştirmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Aydayer (2021), “*Lisansüstü Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Bakış Açısıyla Lisansüstü Turizm Eğitiminin Değerlendirilmesi*” çalışması incelenmiştir. Bu çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki üniversitelerde lisansüstü eğitim alan 206 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğrenciler; lisansüstü turizm eğitimi yüksek düzeyde olumlu değerlendirmiş, lisansüstü eğitimi değerlendirdikleri ölçek boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu, lisansüstü turizm eğitimi değerlendirme ölçeğinde bulunan; lisansüstü eğitim, yönetim ve idari kadro, uzaktan eğitim ile danışman ve akademik kadro boyutlarının lisansüstü eğitim genel memnuniyet boyutunu olumlu olarak etkilediği, fiziksel koşullar boyutunun ise genel memnuniyet üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre (yaş, cinsiyet, medeni durum, lise ve lisans mezuniyet alanı, lisansüstü eğitim programı ve lisansüstü eğitim bölümü) lisansüstü turizm eğitimi değerlendirme düzeylerinde anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır.

“*Turizm Eğitimi Alan Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İşletme Beceri Eğitimine Yönelik Algıları*” konulu çalışmada turizm eğitimi alan mesleki ve teknik

Anadolu Lisesi öğrencilerinin, Mayıs-Eylül ayları arasındaki dönemde *gerçekleşen beş ay süreli işletme beceri eğitimine ilişkin algıları tespit edilmiştir.*

Islak (2017) , ‘‘*Turizm Eğitiminde Beceri Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar: Türkiye’deki Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma*’’ incelenmesi yapılmıştır. Çalışma yiyecek içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri, eğlence hizmetleri alanlarında eğitim veren, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve atölye şeflerinin öğrencilerin beceri eğitimi uygulamasında karşılaştıkları problemlere yönelik tutumları araştırmıştır. Çalışmanın sonucuna göre; okul yöneticilerinin meslekî beceri eğitimine ilişkin en önemli sorun alanlarının, müfredat yetersizliği, işletmelerin tutumları, uygulamada karşılaşılan güçlükler, turizm sektörüne etki ve yabancı dil eğitimi yetersizliği olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yabancı dil öğreniminde dili etkili kullanan bireylerin ortaya çıkarılabilmesi için dört dil becerisi olan ; dinleme, konuşma, okuma ve yazmaya önem verilir. Çünkü bu dört temel beceri öğrenilcek dilin daha etkin öğrenilmesini sağlayacaktır. Ancak dil öğreniminde insanların önündeki en önemli engellerden birisi de öğrenme kaygısıdır. Öğrenme kaygısını en aza indirmek dil öğreniminin önündeki engelin kaldırılması açısından önemlidir (Babayiğit ve Balcı, 2023:200). Dil eğitimi açısından da bakacak olursak, kaliteli bir dil eğitiminin verilebilmesi için programların sürekli güncellenmesi, nitelikli eğitim içeriği, dil eğitimi alacak kişilerin bireysel özellikleri de dikkate alınarak dil eğitiminin verilmesi önemlidir (Ütnü ve Balcı, 2023:377). Ayrıca, günümüz dünyasında dil öğretimi esnasında bazı hatalar yapılmaktadır ve bu hataların başında tek bir dil öğretim yöntemi kullanılıyor olmasıdır. Bu da beraberinde bazı problemler doğurmaktadır. Bu sorunların en göze çarpanı ise dil öğrenenlerde dört temel dil becerisinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) gelişmemiş olmasıdır (Demiral ve Kaya, 2015:331).

Ay (2017), ‘‘*Turizm Ve Otelcilik Meslek Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Hizmet Kalitesine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi (Türkiye Örneği)*’’ amacıyla yapılan çalışma 850 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye’deki Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin eğitim-öğretim hizmet kalitesine yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu yönde olduğu, okulların öğrencilerin sosyalleşebilecekleri ortak alanlara, bilişim-teknoloji imkânlarına sahip olmaları ve bu imkânlardan öğrencilerin yararlanabilmeleri konularında, öğrencilerin

ağırlıklı olarak kararsız görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin eğitim-öğretim hizmet kalitesine yönelik görüşlerinin ölçekte belirlenen faktörlere ve okullara göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin bazı demografik verilerine göre eğitim-öğretim hizmet kalitesine ilişkin görüşlerinde farklılaşma olduğu istatistiki olarak ortaya konulmuştur.

Altınel (2016), “*Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Analizi: Batı Akdeniz Bölgesi Örneği*” tez çalışması incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerden daha önce her hangi bir işte çalışmış olanların girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrenciler, yapmamış olan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde girişimcilik özelliklerine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM III

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analiz edilmesi süreçleri hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Turizm lisesi öğrencilerinin, turizm sektörüne karşı tutumları ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma “tarama modeli” kullanılarak yürütülmüştür. Tarama modeli “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” şeklinde tanımlanmıştır (Karasar, 2016: 109).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Yapılan tüm araştırmalarda, elde edilen bulguların uyarlama veya genelleme yapılabileceği bir zümre mevcuttur. Araştırma için planlama yapılırken, ilgili zümrenin mutlaka belirtilmesi ve o zümre ilişkin tanımlama yapılması gerekmektedir. Bilimsel araştırma literatüründe söz konusu bu zümre veya grup, evren olarak tanımlanır (Kaptan, 1973;10).

Evren, herhangi bir çalışmanın konusunu oluşturan tüm unsurları kapsar. Örneklem ise, evreni temsil etmek üzere evren elemanlarından çeşitli teknikler kullanılarak seçilen küçük gruplardır (Baştürk ve Taştepe, 2013: 132-133). Bu araştırmanın evrenini Diyarbakır Yenışehir ilçesindeki Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 2022- 2023 öğretim yılı içerisinde konaklama ve seyahat hizmetleri, bölümüne kayıtlı olan 276 öğrenci oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme modeli seçilerek, ulaşılabilen ve ankete katılmayı kabul eden 270 öğrenciden 242 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket uygulaması 06.03.2023 –26.03.2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Değerlendirme sırasında 242 öğrenciden toplanan anket formlarının bir kısmının (3 adet) anlamlı olmadığı (boş veya yanlış cevap) için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Değerlendirme sonucu 239 anket formu analize tabii tutulmuştur. Bu nedenle araştırmanın örnekleme belirtilen evren içerisinden kolayda örnekleme yöntemi seçilen 56’sı (%23,40) kız, 183’ü (%76,60) erkek olmak üzere

239 sağlıklı birey oluşturmaktadır. Araştırma grubuna ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları tablo 3.1’ de sunulmuştur.

Tablo 3. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyetiniz	n	%
Erkek	183	76,60%
Kız	56	23,40%
Yaş Aralığı	$\bar{X}$	Ss.
15-18 yaş	16,47	1,283
Sınıf düzeyiniz	n	%
9	85	35,60%
10	41	17,20%
11	24	10,00%
12	89	37,20%
Okumakta olduğunuz bölüm	n	%
Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	40,20%
Konaklama Hizmetleri	143	59,80%
İşletmelerde beceri eğitimi Staj yapma durumu	n	%
Evet	107	44,80%
Hayır	132	55,20%
Öğrenim gördüğünüz okula ilişkin tercih durumu	n	%
Kendi tercihim	199	83,30%
Öğretmenimin tercih	33	13,80%
Ailemin tercihi	7	2,90%
Anne eğitim durumu	n	%
İlkokul	70	29,30%
Ortaokul	27	11,30%
Lise	129	54,00%
Üniversite	13	5,40%
Baba eğitim durumu	n	%
İlkokul	17	7,10%
Ortaokul	30	12,60%
Lise	158	66,10%
Üniversite	34	14,20%
Ailenizin ikamet ettiği merkez	n	%
İl merkezi	183	76,60%
İlçe merkezi	56	23,40%
Anne mesleği	n	%
Ev Hanımı	188	78,70%
Memur	6	2,50%
İşçi	45	18,80%
Babanızın mesleği	n	%

Çalışmıyor	21	8,80%
Memur	8	3,30%
İşçi	186	77,80%
Emekli	24	10,00%
Gelir düzeyi	n	%
Düşük	120	50,20%
Orta	119	49,80%

Tablo 4.1: Katılımcılara ait özellikler incelendiğinde, araştırmaya katılanların %76,60'ının erkek (n=183), %23,40'ının kız (n=56) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalamasının $\bar{X}=16,47\pm1,283$ olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların sınıf düzeyine göre durumları incelendiğinde ,araştırmaya katılan öğrencilerin % 35,60'ının 9.sınıf (n=85), %17,20'sinin 10.sınıf (n=41), %10,00'ının 11.sınıf (n=24), %37,20'sinin ise 12.sınıf (n=89) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin okumakta olduğu bölümler incelendiğinde Yiyecek İçecek Hizmetleri bölümü öğrenci sayısının oranının %40.20 (n=96), Konaklama Hizmetleri öğrenci sayısının oranın da %59.80 (n=143) olduğu görülüyor. Katılımcıların İşletmelerde Beceri Eğitimi (staj) durumlarına bakıldığında staj yapanların oranı %44.80 (n=107) , staj yapmayanların oranı ise %55.20 (n=132) olarak tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okulu Tercih durumlarına bakıldığında ise Kendi Tercihim %83.30 (n=199), Öğretmenimin Tercihi %13.80 (n=33), Ailemin Tercihi %2.90 (n=7) sonuçlarıyla karşılaşmaktayız. Araştırmada katılımcıların Anne Eğitim Durumlarına bakıldığında %29.30 ilkokul (n=70), %11.30 Ortaokul (n=27), %54.00 Lise (n=129), %5.40 Üniversite (n=13) olduğu görülmektedir. Katılımcıların Baba Eğitim Durumlarına bakıldığında ise %7.10 İlkokul (n=17), %12,60 Ortaokul (n=30), %66,10 Lise (n=158), %14,20 Üniversite (n=34) olduğu belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin ailelerinin ikamet ettikleri merkezlere bakıldığında %76,60'ının il merkezi (n=183), %23,40'ının da ilçe merkezinde (n=56) ikamet ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin Anne Meslekleri incelendiğinde %78,70'inin ev hanımı (n=188), %2,50'sinin Memur (n=6), %18,80'inin de işçi (n=45) olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin baba mesleklerine bakıldığında ise %8,80 çalışmıyor (n=21), %3,30 memur (n=8), %77,80 işçi (n=186), %10,00 emekli (n=24) olarak karşımıza çıkmaktadır. Ve son olarak araştırmaya dahil olan öğrencilerin aile gelir düzeyleri incelendiğinde %50,20 'sinin

düşük düzey (n=120), %49,80'inin de orta düzey (n=119) gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın kapsamındaki en önemli aşamalardan birisi de araştırmada kullanılacak birincil bilginin, yani verinin toplanma sürecidir (Erdoğan, 1998;80). Veri derlemenin esası, üzerinde araştırma yapılan örneklemin yada evrenin, araştırma konusu ile ilgili aldıkları değerleri saptama ve kaydetme işlemine dayanır (Çömlekçi, 2001;93). Araştırmanın veri toplama sürecinde, gerekli verilerin nasıl toplanacağını, açık ve net olarak ayrıntıları ile belirtmek gerekir. Sonradan düzeltme, ekleme, çıkarma ve düzenleme yapma olasılığı zayıftır. Böyle bir imkan olsa bile sonradan yapılacak bu düzenlemeler, araştırmayı bozabilir, sürekliliğini ve tutarlılığına zarar verebilir (Erdoğan, 1998;80). Veri, henüz işlenmemiş bilgilerdir. Araştırmalarda veri denince araştırma amacına ulaşmak ve karar verebilmek için gerekli olan kanıtlar, bu kanıtların ne olacağı ve nerelerden sağlanacağı, araştırma planlanırken kararlaştırılır (Karasar, 2002;132). Araştırma kapsamında Kişisel Bilgi Formu ve Turizm Sektöründe Görüşler Ölçeği kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ilişkin detaylı bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından bireylerin demografik bilgilerini tespit etmeye yönelik 12 (cinsiyet, sınıf, turizm işletmesinde çalışma durumu, turizm eğitimi tercih etme durumu, okumakta olduğu liseyi ve bölümü değiştirme durumu, anne ve babanın öğrenim durumu, ailenin gelir düzeyi, ailenin ikamet ettiği yer) sorudan oluşan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.2. Turizm sektöründe görüşler ölçeği

Araştırmada katılımcıların turizm sektörüne yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla Civelek (2014) tarafından geliştirilen “Turizm sektöründe görüşler ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 40 maddede ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; 6 madde “genel nitelik (1-6)”, 6 madde “terfi (7-12)”, 5 madde “ücret (13-17)”, 5 madde “yönetici ve iş arkadaş davranışları (18-22)”, 5 madde “sosyal statü (23-27)”, 9 madde “çalışma koşulları (28-36)

” ve 4 madde “iş güvenliği (37-40) ” olarak oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan her bir madde 5-li Likert tipi derecelendirmeye tabi tutulmuştur. Buna göre ölçekte yer alan olumlu maddelere “hiç=1”, “az=2”, “orta=3”, “çok=4” ve “tam=5” şeklinde puanlandırılırken, olumsuz maddelere (15, 28, 29, 30, 34, 35 ve 37. maddeler) katılım düzeyleri ise “hiç=5”, “az=4”, “orta=3”, “çok=2” ve “tam=1” şeklinde ters puanlandırılmıştır.

Tablo 3. 2. Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Ölçeğine Ait Sonuçlar

Ölçekler	İstatistik	df	p	$\bar{x}$	Medyan	ss	Cronbach's Alpha	Skewness	Kurtosis
Genel Nitelik	0,128	239,000	0,000	3,557	3,500	0,446	,703	0,658	0,832
Terfi	0,208	239,000	0,000	3,008	3,000	0,668	,904	0,576	0,272
Ücret	0,239	239,000	0,000	2,674	3,000	0,585	,838	-0,289	-0,345
Yönetici ve iş arkadaş davranışları	0,225	239,000	0,000	2,819	3,000	0,634	,917	0,388	0,811
Sosyal statü	0,228	239,000	0,000	3,213	3,000	0,642	,899	0,537	0,447
Çalışma koşulları	0,113	239,000	0,000	2,961	3,000	0,445	,801	-0,253	-0,060
İş güvenliği	0,217	239,000	0,000	3,314	3,250	0,584	,774	0,121	0,783
Ölçek toplam	0,124	239,000	0,000	3,071	3,075	0,455	,957	0,199	0,287

Tablo 3.2’ de Turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeğine ait Kolmogrov-Smirnov, çarpıklık ve basıklık, güvenilirlik, ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Buna göre turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeğine ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1....+1 aralığında değiştiği (George ve Mallery, 2019, ss. 114-115); bunun yanında envantere ilişkin Cronbach Alfa katsayıları genel nitelik alt boyutunda ,703; terfi alt boyutunda ,904; ücret alt boyutunda ,838; yönetici ve iş arkadaş davranışları alt boyutunda ,917; sosyal statü alt boyutunda ,899; çalışma koşulları alt boyutunda ,801; iş güvenliği alt boyutunda ,774 ve ölçeğin tümünde ise ,957 olduğu bu sonuçların ise Özdamar (1997, s. 500)’e göre oldukça güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. Verilerin toplanması

Araştırmanın yapılabilmesi amacıyla Batman Üniversitesi Etik Kurulu Başkanlığı'na başvuru yapılmış ve Etik Kurul İzin Belgesi (Belge No: 2022/08-16) alınmıştır. Ayrıca Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğünden (Belge No: E-30769799-44-65992061) araştırmanın yapılabilmesine dair gerekli izinler alınmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından çalışma yapılacak okula Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine resmi izin yazısının gönderilmesi ile çalışma için anket uygulaması yapılmıştır. Anket formu öğrencilere verilmeden Uygulamanın başında araştırma hakkında gerekli bilgiler (araştırmanın amacı, süresi, kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı, katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu, sadece bilimsel amaçlar için kullanılacağı) belirtilmiş kabul onayları alınmıştır ve gönüllük esası üzerine katılımcılara anket formu verilip veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmacı tarafından toplanan veriler öncelikle eksik ve hatalı olup olmadığı yönü ile kontrol edilmiştir. Yapılan kontrol sonucunda kodlama hataları, eksik veri doldurulması nedeni ile 3 anket formu çalışma dışında bırakılmış ve 239 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. Analizler için hazır hale getirilen veri seti öncelikle normallik sınamasına tabi tutularak dağılımları incelenmiştir. Normallik dağılımlarında verilere ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve değerlerin ± 2 aralığında olduğu saptanmıştır. Bu değerlerin ise normal dağılıma uygun olabileceği kabul edilmiştir (George ve Marley, 2019, ss. 114-115). Araştırmanın ana problemi ve alt problemleri kapsamında istatistiksel işlemlere başlamadan önce verilere ait yüzde, frekans ve ortalama değerleri hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlerde ise bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans (one way-ANOVA) analizleri kullanılmıştır. Araştırmada analizler için elde edilen anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine ve bu analizlerin yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. 1. Katılımcıların Turizm Sektörünü Değerlendirme Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırma Sonuçları.

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	t	p
Genel nitelik	Erkek	183	3,545	0,454	237	-0,743	0,458
	Kız	56	3,595	0,418			
Terfi	Erkek	183	2,995	0,641	80,741	-0,503	0,617
	Kız	56	3,051	0,755			
Ücret	Erkek	183	2,714	0,558	80,870	1,763	0,082
	Kız	56	2,543	0,656			
Yönetici ve iş arkadaş	Erkek	183	2,858	0,624	237	1,711	0,088
	Kız	56	2,693	0,658			
Sosyal statü	Erkek	183	3,161	0,640	237	-2,317	0,021*
	Kız	56	3,386	0,623			
Çalışma koşulları	Erkek	183	2,985	0,426	81,125	1,417	0,160
	Kız	56	2,881	0,499			
İş güvenliği	Erkek	183	3,261	0,575	89,707	-2,531	0,013*
	Kız	56	3,487	0,587			
Ölçek_toplam	Erkek	183	3,070	0,454	237	-0,017	0,986
	Kız	56	3,071	0,464			

Tablo 4.1’ deki bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen değerlere göre sosyal statü ($t=-2,317$; $p=0,021$) ve iş güvenliği ($t=-2,531$; $p=0,013$) alt boyutlarında katılımcıların cinsiyetine göre ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.5$). Ayrıca cinsiyet değişkenine göre diğer boyutlar olan genel nitelik, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaş, çalışma koşulları alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.5$).

Tablo 4. 2. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p
Genel nitelik	15 yaş	83	3,5803	0,51624	3	0,193	0,901

	16 yaş	43	3,5194	0,38181	235		
	17 yaş	30	3,5389	0,51914			
	18 yaş	83	3,5582	0,37216			
Terfi	15 yaş	83	3,0402	0,7551			
	16 yaş	43	2,938	0,56814	3	0,407	0,748
	17 yaş	30	3,0889	0,69719	235		
	18 yaş	83	2,9819	0,61871			
Ücret	15 yaş	83	2,7036	0,60756			
	16 yaş	43	2,6512	0,6189	3	0,622	0,601
	17 yaş	30	2,5467	0,68468	235		
	18 yaş	83	2,7012	0,50594			
Yönetici ve iş arkadaş	15 yaş	83	2,8795	0,74371			
	16 yaş	43	2,7767	0,58588	3	0,418	0,74
	17 yaş	30	2,76	0,72474	235		
	18 yaş	83	2,8024	0,4973			
Sosyal statü	15 yaş	83	3,2072	0,61243			
	16 yaş	43	3,1535	0,65877	3	0,194	0,901
	17 yaş	30	3,24	0,72474	235		
	18 yaş	83	3,241	0,63994			
Çalışma_koşulları	15 yaş	83	2,9612	0,40452			
	16 yaş	43	2,9354	0,50873	3	1,509	0,213
	17 yaş	30	2,8259	0,48624	235		
	18 yaş	83	3,0228	0,43025			
Ölçek toplam	15 yaş	83	3,0976	0,47573			
	16 yaş	43	3,0227	0,46945	3	0,462	0,709
	17 yaş	30	3,0125	0,49514	235		
	18 yaş	83	3,0892	0,41383			

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin yaş düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin yaş seviyesi düzeylerine göre ölçek toplam ve tüm alt boyutlarda farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. 3. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p
Genel nitelik	9. Sınıf	85	3,578	0,510	3 235	0,192	0,902
	10. Sınıf	41	3,520	0,391			
	11. Sınıf	24	3,528	0,549			
	12. Sınıf	89	3,560	0,373			
Terfi	9. Sınıf	85	3,059	0,756	3 235	0,619	0,604
	10. Sınıf	41	2,931	0,557			
	11. Sınıf	24	2,889	0,646			
	12. Sınıf	89	3,026	0,636			
Ücret	9. Sınıf	85	2,720	0,610	3 235	1,975	0,118
	10. Sınıf	41	2,654	0,608			
	11. Sınıf	24	2,408	0,689			
	12. Sınıf	89	2,710	0,507			
Yönetici ve iş arkadaş	9. Sınıf	85	2,901	0,749	3 235	1,638	0,181
	10. Sınıf	41	2,761	0,585			
	11. Sınıf	24	2,592	0,679			
	12. Sınıf	89	2,829	0,505			
Sosyal statü	9. Sınıf	85	3,228	0,620	3 235	0,739	0,53
	10. Sınıf	41	3,127	0,654			
	11. Sınıf	24	3,100	0,641			
	12. Sınıf	89	3,270	0,659			
Çalışma_koşulları	9. Sınıf	85	2,971	0,405	3 235	1,305	0,273
	10. Sınıf	41	2,938	0,506			
	11. Sınıf	24	2,806	0,520			
	12. Sınıf	89	3,004	0,429			
Ölçek toplam	9. Sınıf	85	3,109	0,476	3 235	1,493	0,217
	10. Sınıf	41	3,018	0,470			
	11. Sınıf	24	2,913	0,490			
	12. Sınıf	89	3,100	0,412			

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin sınıf düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin sınıf seviyesi düzeylerine göre ölçek toplam ve tüm alt boyutlarda farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. 4. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Okunan Bölüme Göre Karşılaştırma Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	t	p
Genel nitelik	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	3,637	0,520	161,64	2,179	0,031*
	Konaklama Hizmetleri	143	3,502	0,380			
Terfi	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	3,111	0,696	237	1,972	0,050
	Konaklama Hizmetleri	143	2,938	0,642			
Ücret	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	2,713	0,559	237	0,84	0,402
	Konaklama Hizmetleri	143	2,648	0,603			
Yönetici ve iş arkadaşı	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	2,875	0,667	237	1,114	0,267
	Konaklama Hizmetleri	143	2,782	0,611			
Sosyal statü	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	3,310	0,639	237	1,926	0,055
	Konaklama Hizmetleri	143	3,148	0,638			
Çalışma koşulları	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	2,997	0,416	237	1,012	0,313
	Konaklama Hizmetleri	143	2,937	0,464			
İş güvenliği	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	3,388	0,617	237	1,615	0,108
	Konaklama Hizmetleri	143	3,264	0,558			
Ölçek toplam	Yiyecek İçecek Hizmetleri	96	3,138	0,463	237	1,875	0,062
	Konaklama Hizmetleri	143	3,026	0,446			

Tablo 4.4' deki bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen değerlere göre genel nitelik ($t=-2,179$; $p=0,031$) alt boyutunda katılımcıların okunan bölüme göre ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.5$). Ayrıca okunan bölüm değişkenine göre diğer boyutlar olan, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaşı, sosyal statü, çalışma koşulları, iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.5$).

Tablo 4. 5. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Staj Tercihine Göre Karşılaştırma Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	t	p
Genel nitelik	Evet	107	3,628	0,480	237	2,244	0,026*
	Hayır	132	3,499	0,409			
Terfi	Evet	107	3,167	0,725	203,188	3,312	0,001*
	Hayır	132	2,879	0,591			
Ücret	Evet	107	2,791	0,551	233,025	2,846	0,005*
	Hayır	132	2,579	0,597			
Yönetici ve iş arkadaşı	Evet	107	2,976	0,640	237	3,513	0,001*
	Hayır	132	2,692	0,603			
Sosyal statü	Evet	107	3,351	0,667	215,567	3,011	0,003*
	Hayır	132	3,102	0,600			
Çalışma koşulları	Evet	107	3,029	0,422	237	2,145	0,033*
	Hayır	132	2,906	0,458			

İş güvenliği	Evet	107	3,435	0,612	214,155	2,887	0,004*
	Hayır	132	3,216	0,544			
Ölçek toplam	Evet	107	3,184	0,455	237	3,553	0,000*
	Hayır	132	2,979	0,435			

Tablo 4.5’ deki bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen değerlere göre genel nitelik ($t=-2,244$; $p=0,026$), terfi ($t=3,312$, $p= 0,026$), ücret ($t=2,846$, $p= 0,005$), yönetici ve iş arkadaşı ($t=3,513$, $p= 0,001$), sosyal statü ($t=3,011$, $p= 0,003$), çalışma koşulları ($t=2,145$, $p= 0,033$), iş güvenliği ($t=2,887$, $p= 0,004$) alt boyutlarında ve ölçek toplam ($t=3,553$, $p= 0,000$) alt boyutunda katılımcıların staj tercihinine göre ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.5$).

Tablo 4. 6. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Okul Tercihi Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p	Farklar
Genel nitelik	Kendi tercihim ¹	199	3,600	0,435	2 236	12,330	0,000*	1>2, 3>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	3,232	0,356				
	Ailemin tercihi ³	7	3,857	0,476				
Terfi	Kendi tercihim ¹	199	3,043	0,664	2 236	4,112	0,018*	1>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,727	0,538				
	Ailemin tercihi ³	7	3,333	1,009				
Ücret	Kendi tercihim ¹	199	2,685	0,579	2 236	2,698	0,069	
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,521	0,534				
	Ailemin tercihi ³	7	3,057	0,854				
Yönetici ve iş arkadaşı	Kendi tercihim ¹	199	2,856	0,623	2 236	4,282	0,015*	1>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,539	0,588				
	Ailemin tercihi ³	7	3,086	0,863				
Sosyal statü	Kendi tercihim ¹	199	3,257	0,621	2 236	9,124	0,000*	1>2, 3>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,836	0,613				
	Ailemin tercihi ³	7	3,743	0,660				
Çalışma koşulları	Kendi tercihim ¹	199	2,987	0,435	2 236	2,324	0,100	
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,808	0,468				
	Ailemin tercihi ³	7	2,937	0,555				
İş güvenliği	Kendi tercihim ¹	199	3,351	0,549	2 236	8,811	0,000*	1>2, 3>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,985	0,631				
	Ailemin tercihi ³	7	3,821	0,732				
Ölçek toplam	Kendi tercihim ¹	199	3,103	0,437	2 236	7,671	0,001*	1>2, 3>2
	Öğretmenimin tercih ²	33	2,811	0,445				
	Ailemin tercihi ³	7	3,357	0,599				

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin okul tercihi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin okul tercihi değişkenine göre farklılığı istatistiksel olarak genel nitelik ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), terfi ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), yönetici ve iş arkadaşı ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), sosyal statü ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), iş güvenliği ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında ve ölçek toplam ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) boyutunda anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak ücret ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) ve çalışma koşulları ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc (Scheffe) testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda genel nitelik alt boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” ve “öğretmenimin tercihi” ile “ailemin tercihi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu; “ailemin tercihi” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Terfi alt boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yönetici iş arkadaşı alt boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal statü alt boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” ve “öğretmenimin tercihi” ile “ailemin tercihi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu; “ailemin tercihi” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İş güvenliği alt boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” ve “öğretmenimin tercihi” ile “ailemin tercihi” arasında istatistiksel

olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu; “ailemin tercihi” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçek toplam boyutunda “kendi tercihim” ile “öğretmenimin tercihi” ve “öğretmenimin tercihi” ile “ailemin tercihi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “kendi tercihim” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu; “ailemin tercihi” Turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “öğretmenimin tercihi” değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 7. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Anne Eğitim Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p	Farklar
Genel nitelik	İlkokul ¹	70	3,474	0,530	3 235	2,962	0,033*	4>1, 2,3
	Ortaokul ²	27	3,537	0,325				
	Lise ³	129	3,575	0,396				
	Üniversite ⁴	13	3,859	0,531				
terfi	İlkokul ¹	70	2,960	0,841	3 235	2,841	0,039*	4>1, 2,3
	Ortaokul ²	27	2,914	0,492				
	Lise ³	129	3,003	0,561				
	Üniversite ⁴	13	3,513	0,777				
ücret	İlkokul ¹	70	2,446	0,660	3 235	10,502	0,000*	1<3, 4; 2<3, 4; 4>3
	Ortaokul ²	27	2,504	0,482				
	Lise ³	129	2,778	0,493				
	Üniversite ⁴	13	3,215	0,635				
Yönetici ve iş arkadaş	İlkokul ¹	70	2,757	0,852	3 235	1,808	0,146	
	Ortaokul ²	27	2,689	0,509				
	Lise ³	129	2,848	0,485				
	Üniversite ⁴	13	3,139	0,746				
sosyal_statü	İlkokul ¹	70	3,200	0,754	3 235	0,909	0,437	
	Ortaokul ²	27	3,237	0,640				
	Lise ³	129	3,188	0,570				
	Üniversite ⁴	13	3,492	0,676				
Çalışma koşulları	İlkokul ¹	70	2,781	0,459	3 235	10,469	0,000*	1<3,4 2<3,4
	Ortaokul ²	27	2,765	0,393				
	Lise ³	129	3,084	0,406				
	Üniversite ⁴	13	3,120	0,407				
İş güvenliği	İlkokul ¹	70	3,225	0,651	3 235	4,262	0,006*	4>1,2,3
	Ortaokul ²	27	3,167	0,410				
	Lise ³	129	3,345	0,548				

	Üniversite ⁴	13	3,789	0,644				
	İlkokul ¹	70	2,964	0,548				
	Ortaokul ²	27	2,960	0,312				
Ölçek toplam	Lise ³	129	3,117	0,394	3	5,022	0,002*	1<3,4
	Üniversite ⁴	13	3,417	0,514	235			4>2,3

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin anne eğitim değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin anne eğitim değişkenine göre farklılığı istatistiksel olarak genel nitelik ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), terfi ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), ücret ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), çalışma koşulları ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), iş güvenliği ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında ve ölçek toplam ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) boyutunda anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak yönetici ve iş arkadaş ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) ve sosyal statü ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc (LSD) testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda genel nitelik alt boyutunda “üniversite” ile “ilkokul, ortaokul ve lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “Üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ilkokul, ortaokul ve lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Terfi alt boyutunda “üniversite” ile “ilkokul, ortaokul ve lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “Üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ilkokul, ortaokul ve lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ücret alt boyutunda “ilkokul” ile “lise ve üniversite” arasında; “ortaokul” ile “lise ve üniversite” arasında ve “üniversite” ile “lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “ilkokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise, üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu; katılımcıların “ortaokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise, üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Son olarak katılımcıların “üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışma koşulları alt boyutunda “ilkokul” ile “lise ve

üniversite” arasında; “ortaokul” ile “lise ve üniversite” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “ilkokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise, üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu; katılımcıların “ortaokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise, üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. İş güvenliği alt boyutunda “üniversite” ile “ilkokul, ortaokul ve lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “Üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ilkokul, ortaokul ve lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçek toplam boyutunda “ilkokul” ile “lise ve üniversite” arasında; “Üniversite” ile “ortaokul ve lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “ilkokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise, üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu; katılımcıların “üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ortaokul, lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 8. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Baba Eğitim Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p	Farklar
Genel nitelik	İlkokul ¹	17	3,500	0,618	3 235	5,234	0,002*	4>1, 2, 3
	Ortaokul ²	30	3,433	0,562				
	Lise ³	158	3,530	0,369				
	Üniversite ⁴	34	3,819	0,481				
Terfi	İlkokul ¹	17	3,402	0,793	3 235	5,226	0,002*	3<1, 4
	Ortaokul ²	30	3,028	0,950				
	Lise ³	158	2,905	0,547				
	Üniversite ⁴	34	3,270	0,708				
Ücret	İlkokul ¹	17	2,859	0,764	3 235	1,97	0,119	
	Ortaokul ²	30	2,567	0,648				
	Lise ³	158	2,639	0,523				
	Üniversite ⁴	34	2,835	0,676				
Yönetici ve iş arkadaşı	İlkokul ¹	17	3,141	1,106	3 235	2,853	0,038*	1>3
	Ortaokul ²	30	2,907	0,838				
	Lise ³	158	2,743	0,490				
	Üniversite ⁴	34	2,935	0,667				
Sosyal statü	İlkokul ¹	17	3,447	0,918	3	1,942	0,124	

	Ortaokul ²	30	3,227	0,784	235		
	Lise ³	158	3,152	0,529			
	Üniversite ⁴	34	3,371	0,788			
	İlkokul ¹	17	2,771	0,467			
Çalışma koşulları	Ortaokul ²	30	2,889	0,455	3 235	1,812	0,146
	Lise ³	158	2,976	0,419			
	Üniversite ⁴	34	3,049	0,524			
	İlkokul ¹	17	3,294	0,806			
İş güvenliği	Ortaokul ²	30	3,317	0,636	3 235	0,723	0,539
	Lise ³	158	3,286	0,512			
	Üniversite ⁴	34	3,449	0,722			
	İlkokul ¹	17	3,169	0,631			
Ölçek toplam	Ortaokul ²	30	3,038	0,583	3 235	2,279	0,080
	Lise ³	158	3,030	0,372			
	Üniversite ⁴	34	3,237	0,547			
	İlkokul ¹	17	3,169	0,631			

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin baba eğitim değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin baba eğitim değişkenine göre farklılığı istatistiksel olarak genel nitelik ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), terfi ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), yönetici ve iş arkadaşı ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak ücret ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$), sosyal statü ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$), çalışma koşulları ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$), iş güvenliği ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında ölçek toplam boyutunda anlamlı fark tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc (LSD) testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda genel nitelik alt boyutunda “üniversite” ile “ilkokul, ortaokul ve lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “Üniversite” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ilkokul, ortaokul ve lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Terfi alt boyutunda “lise” ile “ilkokul ve üniversite” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “lise” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ilkokul ve üniversite” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yönetici ve iş arkadaşı alt boyutunda “ilkokul” ile “lise” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar

elde edilmiştir. Katılımcıların “ilkokul” öğrenim düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “lise” öğrenim düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 9. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Yerleşim Yerine Göre Karşılaştırma Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	t	p
Genel nitelik	İl merkezi	183	3,584	0,412	75,813	1,495	0,139
	İlçe merkezi	56	3,467	0,537			
Terfi	İl merkezi	183	2,991	0,645	237	-0,701	0,484
	İlçe merkezi	56	3,063	0,744			
Ücret	İl merkezi	183	2,646	0,568	237	-1,326	0,186
	İlçe merkezi	56	2,764	0,636			
Yönetici ve iş arkadaş	İl merkezi	183	2,820	0,603	237	0,019	0,985
	İlçe merkezi	56	2,818	0,734			
Sosyal statü	İl merkezi	183	3,213	0,614	237	-0,012	0,990
	İlçe merkezi	56	3,214	0,731			
Çalışma koşulları	İl merkezi	183	2,982	0,429	237	1,309	0,192
	İlçe merkezi	56	2,893	0,493			
İş güvenliği	İl merkezi	183	3,340	0,560	237	1,262	0,208
	İlçe merkezi	56	3,228	0,654			
Ölçek toplam	İl merkezi	183	3,076	0,429	237	0,334	0,738
	İlçe merkezi	56	3,053	0,535			

Tablo 4.9’ daki bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen değerlere göre yerleşim yeri değişkenine göre genel nitelik, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, çalışma koşulları, iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.5$).

Tablo 4. 10. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Anne Meslek Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p	Farklar
Genel nitelik	Ev Hanımı ¹	188	3,530	0,441	236	4,853	0,009*	2>1, 3
	Memur ²	6	4,083	0,139				
	İşçi ³	45	3,596	0,450				
Terfi	Ev Hanımı ¹	188	2,982	0,671	236	1,268	0,283	
	Memur ²	6	3,389	0,491				
	İşçi ³	45	3,063	0,670				

Ücret	Ev Hanımı ¹	188	2,633	0,599	2 236	3,882	0,022*	1<2
	Memur ²	6	3,233	0,320				
	İşçi ³	45	2,769	0,506				
Yönetici ve iş arkadaşı	Ev Hanımı ¹	188	2,785	0,630	2 236	1,994	0,138	
	Memur ²	6	3,233	0,367				
	İşçi ³	45	2,907	0,664				
Sosyal statü	Ev Hanımı ¹	188	3,197	0,628	2 236	0,597	0,551	
	Memur ²	6	3,467	0,628				
	İşçi ³	45	3,249	0,706				
Çalışma koşulları	Ev Hanımı ¹	188	2,940	0,450	2 236	3,153	0,045*	2>1, 3
	Memur ²	6	3,389	0,270				
	İşçi ³	45	2,993	0,420				
İş güvenliği	Ev Hanımı ¹	188	3,285	0,564	2 236	4,570	0,011*	2>1, 3
	Memur ²	6	4,000	0,707				
	İşçi ³	45	3,344	0,608				
Ölçek toplam	Ev Hanımı ¹	188	3,044	0,453	2 236	3,695	0,026*	2>1, 3
	Memur ²	6	3,525	0,340				
	İşçi ³	45	3,122	0,446				

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin anne meslek değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin anne meslek değişkenine göre farklılığı istatistiksel olarak genel nitelik ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), ücret ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), çalışma koşulları ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), iş güvenliği ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında ve ölçek toplam boyutunda ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak terfi ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$), yönetici ve iş arkadaşı ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$), sosyal statü ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc (LSD) testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda genel nitelik alt boyutunda “memur” ile “ev hanımı ve işçi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ev hanımı ve işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ücret alt boyutunda “ev hanımı” ile “memur” değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “ev hanımı” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur” meslek düzeyi

değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Çalışma koşulları alt boyutunda “memur” ile “ev hanımı ve işçi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ev hanımı ve işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İş güvenliği alt boyutunda “memur” ile “ev hanımı ve işçi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ev hanımı ve işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçek toplam boyutunda “memur” ile “ev hanımı ve işçi” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “ev hanımı ve işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 11. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Baba Meslek Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	F	p	Farklar
Genel nitelik	Çalışmıyor ¹	21	3,2302	0,530	3 235	8,064	0,000*	1<2,3,4; 2>3,4
	Memur ²	8	4,042	0,533				
	İşçi ³	186	3,558	0,419				
	Emekli ⁴	24	3,667	0,344				
Terfi	Çalışmıyor ¹	21	2,691	0,738	3 235	4,879	0,003*	1<2, 4; 2>3
	Memur ²	8	3,542	0,791				
	İşçi ³	186	2,986	0,642				
	Emekli ⁴	24	3,278	0,609				
Ücret	Çalışmıyor ¹	21	2,371	0,617	3 235	4,164	0,007*	1<2,3,4; 2>3
	Memur ²	8	3,150	0,847				
	İşçi ³	186	2,671	0,572				
	Emekli ⁴	24	2,800	0,437				
Yönetici ve iş arkadaşı	Çalışmıyor ¹	21	2,591	0,937	3 235	2,534	0,058	
	Memur ²	8	3,300	0,725				
	İşçi ³	186	2,818	0,604				
	Emekli ⁴	24	2,867	0,424				
Sosyal statü	Çalışmıyor ¹	21	2,791	0,739	3 235	5,757	0,001*	1<2,3,4;2>3;
	Memur ²	8	3,675	0,565				
	İşçi ³	186	3,212	0,613				
	Emekli ⁴	24	3,442	0,616				
Çalışma koşulları	Çalışmıyor ¹	21	2,582	0,508	3	6,446	0,000*	1<2,3,4; 2>3
	Memur ²	8	3,181	0,471	235			

İş güvenliği	İşçi ³	186	2,989	0,425	3 235	8,682	0,000*	1<2,3,4; 2>3,4
	Emekli ⁴	24	3,005	0,390				
	Çalışmıyor ¹	21	2,821	0,742				
	Memur ²	8	3,906	0,597				
	İşçi ³	186	3,335	0,536				
	Emekli ⁴	24	3,385	0,526				
Ölçek toplam	Çalışmıyor ¹	21	2,720	0,597	3 235	7,861	0,000*	1<2,3,4; 2>3
	Memur ²	8	3,509	0,512				
	İşçi ³	186	3,075	0,422				
	Emekli ⁴	24	3,195	0,355				

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme düzeylerinin baba meslek değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucuna göre; katılımcıların “Turizm sektörüne yönelik değerlendirme” düzeylerinin baba meslek değişkenine göre farklılığı istatistiksel olarak genel nitelik ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), terfi ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) ücret ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), sosyal statü ($F=5,757$ $p=0,001$, $p<0,05$), çalışma koşulları ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$), iş güvenliği ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) alt boyutlarında ve ölçek toplam boyutunda ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p<0,05$) farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ancak yönetici ve iş arkadaşı ($F= 11,492$ $p=0,000$, $p>0,05$) alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmemiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post Hoc (LSD) testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda genel nitelik alt boyutunda “çalışmıyor” ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi, ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Terfi alt boyutunda “çalışmıyor” ile “memur ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ücret alt boyutunda “çalışmıyor”

ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal statü alt boyutunda “çalışmıyor” ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışma koşulları alt boyutunda “çalışmıyor” ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İş güvenliği alt boyutunda “çalışmıyor” ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi, ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçek toplam boyutunda “çalışmıyor” ile “memur, işçi ve emekli” arasında; “memur” ile “işçi ve emekli” arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Katılımcıların “çalışmıyor” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “memur, işçi ve emekli” meslek düzeyi değişkenine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “memur” meslek düzeyinin turizm sektörüne yönelik değerlendirme puanlarının “işçi” meslek düzeyi değişkenine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 12. Katılımcıların Turizm Sektörüne Yönelik Değerlendirme Düzeylerinin Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılıklarına Ait Analiz Sonuçları

Ölçek	Değişken	N	$\bar{x}$	ss	df	t	p
Genel nitelik	Düşük	120	3,440	0,384	226,529	-4,183	0,000*
	Orta	119	3,674	0,474			
Terfi	Düşük	120	2,860	0,618	237	-3,517	0,001*
	Orta	119	3,157	0,686			
Ücret	Düşük	120	2,565	0,588	237	-2,926	0,004*
	Orta	119	2,783	0,565			
Yönetici ve iş arkadaş	Düşük	120	2,710	0,600	237	-2,709	0,007*
	Orta	119	2,929	0,652			
Sosyal statü	Düşük	120	3,083	0,574	229,801	-3,204	0,002*
	Orta	119	3,345	0,681			
Çalışma koşulları	Düşük	120	2,863	0,439	237	-3,495	0,001*
	Orta	119	3,060	0,431			
İş güvenliği	Düşük	120	3,146	0,502	227,226	-4,650	0,000*
	Orta	119	3,483	0,614			
Ölçek toplam	Düşük	120	2,949	0,420	237	-4,313	0,000*
	Orta	119	3,194	0,457			

Tablo 4.9’ daki bağımsız gruplar t-testi sonucunda elde edilen değerlere göre gelir düzeyi değişkenine göre genel nitelik, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, çalışma koşulları, iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0.5$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ele alınmıştır. Çalışmada turizm eğitimi alan yazınındaki ilgili araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları karşılaştırılmış çalışmaların ortak ve farklı yönleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda ulaşılan veriler doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Turizm lisesi öğrencilerinin, turizm sektörüne karşı tutumları incelenmesi amaçlanmıştır. Amaç doğrultusunda cevap aranan problem cümlesi ve alt problemlerinin sonuçlarına ilişkin tartışma ve sonuç aşağıda verilmiştir.

-Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutlarından sosyal statü ve iş güvenliği puanları düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu ve bu farkta kızların ortalama puanın yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Civelek (2014, s. 67) Trabzon ilinde yapılan çalışma sonucunda cinsiyet değişkenine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit etmemiştir. Mevcut çalışma sonucunda da aynı şekilde cinsiyet değişkeni ile ölçek toplam puanları arasında farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiş olup araştırma sonucu ile ifade edilen çalışma benzerlik göstermektedir. Kaya (2019, s. 68) lise son sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada cinsiyet değişkenine göre Turizm Eğitimi Alma ve Turizmde Kariyer Yapma Eğilimi arasında anlamlı farklılık tespit edilmediğini belirtmektedir. Mevcut çalışmanın cinsiyet değişkeni ile sosyal statü arasındaki ilişki sonucu ile farklılık göstermektedir. Bunun nedeni olarak her iki çalışmada çalışmadaki evren farklılığı ile alt boyutların tam uyumlu olmaması olarak düşünülebilir. Gürkan (2017, s. 68) tarafından farklı lise öğrencilerinin yer aldığı çalışma sonucunda gelir boyutunda yer alan sorulardan kısa sürede çok para kazanırım ifadesine verilen cevaplarda erkekler lehine farkın anlamlı olduğu diğer sorularda ise farkın

anlamalı olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışmada da benzer bir boyut olan ücret boyutunda cinsiyet ile arasında farkın anlamalı olmadığı bir yönü ile birbirini destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde Gürkan (2017) tarafından yapılan çalışmada iş koşulları boyutunda sosyal güvence sorusuna verilen cevaplarda erkek öğrenciler lehine anlamalı farklılık olduğu ayrıca turizm sektöründe yükselme sorusunda ise cinsiyet değişkenine göre farkın anlamalı olmadığı tespit edildiği belirtilmiştir. Mevcut çalışma sonuçlarına göre iş koşulları boyutunda yer alan sorulara karşılık olarak geldiği düşünülen çalışma koşulları boyutu ile farklılık gösterdiği; yine aynı şekilde sektörde yükselme koşulları sorusuna karşılık gelen terfi boyutu sonucu ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Pala (2016, s. 75) tarafından meslek lisesi öğrencilerinin yer aldığı çalışma sonucunda işletme koşullarının cinsiyet değişkenine göre analizi sonucunda anlamalı farklılık tespit edilmediği ifade edilmektedir. Mevcut çalışma sonucunun alt boyutu olan çalışma koşulları ile benzerlik olduğu düşünülerek yapılan karşılaştırma sonucunda cinsiyet değişkeni ile bakıldığında her iki çalışma sonucu örtüşmektedir. Erdoğan (2020, s. 88) tarafından turist rehberi adaylarının yer aldığı çalışma sonucunda cinsiyet değişkenine göre mesleğe yönelik tutumları arasında anlamalı fark tespit edilmediğini belirtmektedir. Mevcut çalışma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Pehlivan (2008, s. 89) tarafından yapılan çalışmada yer alan kadın katılımcıların turizm sektöründe çalışma saatlerinin düzensiz olduğunu ve iş sürecinin ise yorucu olduğunu ifade ettikleri belirtilmektedir. Ayrıca kariyer konusunda ise erkek öğrencilere göre daha olumlu baktıkları belirtilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda ise cinsiyetler arasında çalışma koşulları ve terfi boyutlarında anlamalı fark elde edilmemiş yapılan çalışma sonuçları ile bu sonuçlar örtüşmemektedir. Erkek öğrenciler ise turizm sektöründeki yer alan işlerin toplum tarafından saygınlık içinde anılmadığını ifade etmektedirler. Ayrıca ücret olarak yeterli olmadığı ve kariyer konusunda ise olumsuz bir bakış açısına sahip oldukları belirtilmektedir. Bu sonuçlar ile yapılan çalışma sonuçları karşılaştırılmaya çalışıldığında yapılan çalışmanın sosyal sıfatı boyunuda kadın katılımcılar lehine anlamalı bir sonuç olduğu ve yapılan çalışma sonucu ile örtüşmediği yine ücret ve terfi boyutlarında ise yapılan çalışma sonucunda cinsiyet değişkeni arasında anlamalı fark olmadığı bu sonuç ile de sonuçların benzerlik göstermediği ifade edilebilir. Bu sonuçlar arasında ki farklılıklar arasında araştırma yapılan yıl ile yapılan araştırma süreci arasındaki 15 yıllık sürecin bir çok şeyde değişime sebep olması doğal olarak bireylerin bakış

açılarında değişikliklerin olmasının çalışma sonucuna yansısı şeklinde düşünülmektedir. Gürkan (2017, s. 68) lise öğrencileri ile yaptığı çalışma sonucunda cinsiyet değişkenine göre gelir faktörüne yönelik sorduğu sorularda 1 soru hariç anlamlı farklılık tespit etmediğini ifade etmektedir. Yapılan çalışma sonucu ile bu sonuç örtüşmektedir. Ayrıca iş koşulları boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık tespit edildiği ifade edilmekte olup yapılan çalışma sonucu ile bu sonuç benzerlik göstermemektedir. Buna ek olarak turizm sektöründe çalışma koşullarının kolay olduğu ve bu sektörde yükselmenin kolay olduğu yöndeki sorularda ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark tespit edilmeyip mevcut çalışmanın benzer yönü olan çalışma koşulları ve terfi boyutu sonuçları ile örtüşen sonuçlar elde edildiği tespit edilmiştir. Türker, Uçar, Ateş (2016, s. 324) üniversitede öğrenim gören turizm bölümü öğrencileri ile yapılan çalışma sonucunda turizme yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre; çalışma koşulları boyutunda, yönetici ve iş arkadaşları boyutunda, ücret ve ek ödemeler boyutunda anlamlı farklılıklar tespit edilmediğini belirtmiştir. Yapılan çalışma sonuçları ile bu sonuçlar çalışma koşulları, yönetici ve iş arkadaşları, ücret boyutlarında benzerlik göstermektedir. Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde bazı yönlerden yapılan çalışma ile benzerlik göstermekte bazı yönlerde ise farklılıklar göstermektedir. Genel olarak cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak bayanların ve erkeklerin bu sektörde çalışma alanlarının tümündede çalışma imkanlarına sahip olabileceğini düşündükleri nedenden dolayı olabileceği ifade edilebilir. Farkın sadece sosyal statü ve iş güvenliği alt boyutlarında kızlar lehine olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak kız katılımcıların daha atılgan ve güvenliği önceleyici davranışları geliştirdikleri erkek katılımcıların ise güvenlik noktasında daha rahat hareket tarzından dolayı konuyu basit bir süreç olarak düşünüp hareket etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

-Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin yaş değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin yaş değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Pala (2016, s. 78) tarafından yapılan çalışma sonucunda işletme koşullarının yaş değişkenine göre analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmediği ifade edilmektedir. Mevcut çalışma sonucunun alt boyutu olan çalışma koşulları ile benzerlik düşünülerek yapılan karşılaştırma sonucunda yaş değişkeni ile bakıldığında her iki çalışma sonucu örtüşmektedir. Edoğan (2020, s. 91) turist rehberliği adayları olan üniversite öğrencilerinin yaşları ile mesleğe yönelik tutumları arasında farkın anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Mevcut çalışma sonucu ile örtüşmemektedir. Bayraktar (2019, s. 85) 18-65+ üzeri bireylerin katılım gösterdiği çalışmada esnafların turizm ve tursitlere yönelik tutunlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmediği ifade edilmektedir. Her ne kadar evren farklı olsada mevcut çalışmanın ölçek toplam puanı ile yaş değişkenleri arasında ki sonuç ile benzerlik göstermektedir. Yapılan çalışma sonucu irdelendiğinde ölçek toplam ve alt boyutlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bunun nedenleri olarak meslek ise ilgili bu bölümlerin tercih edilmesinde öğrencilerin kendi istekleri olması (tablo 4.69) bu okul tercihinde bulunulurken bir farkındalığın öğrencilerde olduğu düşünülmektedir. Tercih ederken meslek ile ilgili bir algıları olduğu ayrıca meslek liselerinde bilgi alış-verişinin fazla olması meslek ile ilgili bir durumun hemen hemen tüm sınıflar tarafında bilgilendirilerek öğrenilmesi gibi durumlarında bu sonuca sebep olan etkenler arasında olduğu düşünülmektedir.

-Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin sınıf seviyesi değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin sınıf seviyesi değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Civelek (2014, s. 67) 2012-2013 yıllarında Trabzon ilinde 300 meslek lisesi öğrencisinin katılım gösterdiği çalışma sonucunda sınıf seviyesine göre genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, çalışma koşulları alt boyutlarında ve ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Mevcut çalışma sonucu ile bu sonuçlar örtüşmemektedir.

Bunun nedeni olarak iki çalışma arasında ki zaman süreci içinde meydana gelene dünyayı etkisi içine alan salgın hastalık (covid-19) ve bu salgın hastalığın etkisi olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca teknolojik gelişmeler ile bireylerin hızlı bilgiye ulaşması gibi nedenlerde bu konuda sınıflar arası farklılığın oluşmamasında ki sebeplerden biri olduğu düşünülebilir. Pala (2016, s. 79) tarafından yapılan çalışma sonucunda işletme koşullarının sınıf değişkenine göre analizi sonucunda anlamlı farklılık tespit edilmediği ifade edilmektedir. Mevcut çalışma sonucunun alt boyutu olan çalışma koşulları ile benzerlik düşünülerek yapılan karşılaştırma sonucunda sınıf değişkeni ile bakıldığında her iki çalışma sonucu örtüşmektedir. Edoğan (2020, s. 91) turist rehberliği adayları olan üniversite öğrencilerinin sınıf değişkeni ile mesleğe yönelik tutumları arasında farkın anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Mevcut çalışma sonucu ile örtüşmemektedir. Bunun nedeni olarak katılımcıların yaşları arasında ki farklılık olduğu düşünülebilir. Yapılan çalışma sonucunda hem ölçek toplam hemde ölçek alt boyutları arasında sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç araştırmanın yaş değişkeni sonucu ile örtüşmekte ve bir birini tamamlama niteliğini ortaya koymaktadır.

-Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin okunan bölüm değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutu olan genel nitelik puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bu farkta yiyecek içecek hizmetleri ortalama puanın yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin okunan bölüm değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Turizm ülke ekonomileri için önemli bir girdi özelliği barındırmaktadır. Ülke ekonomilerinde diğer sektörlerle yardımcı ve itici bir güç görevinde görmektedir. Turizm sektörü birçok sektörle bağlantılı olarak çalışan bir alan olması hasebiyle bu alanlarla ortaklaşa çalışmalar yapılan bir yapıya sahiptir. Turizm sektörü ulaşım, konaklama, yiyecek-içecek, spor, sağlık, eğlence sektörleri gibi birçok alanla birlikte çalışır (Hatipoğlu ve Batman, 2014, s. 24). İşletmelerin kendilerini diğer işletmelerden farklı olarak konumlandırmasında iyi bir hizmet vermeleri ile mümkündür. Turizm sektöründeki kaliteli hizmet, nitelikli işgücü sektörü etkileyen önemli etkenlerdendir. Bu bağlamda turizm

sektöründe istihdam edilecek personelin eğitimi önem kazanmaktadır. Turizm eğitimi bu nitelikleri kazanacak işgünün yetişebileceği kurumlardır (Tekin ve Deniz, 2015). Bu eğitim süreci hemen meydana gelebilecek bir süreç olmayıp uzun yılların emekleri ile ancak olabilmektedir. Gerekli olan insan kaynağı Milli Eğitim Bakanlığının turizm içereklili okulları tarafından sağlanmaktadır. Bu okullar turizmin ihtiyaç duyduğu niteliklere göre kendi içinde farklı bölümler olarak kurulmakta ve öğrenciler ona göre eğitim vermektedirler. Bireyler öncelikli olarak konaklamakta sonra ise konaklanılan bu mekanda yiyecek içecek tüketmekte olduğu düşünülerek hareket edilir ise bu iki yapının ne kadar önemli olduğu kendini hemen göstermektedir. Konaklamada kalite ve yiyecek içecekteki kalite müesseseyi direk etkileyecektir her ikisinden birinde dahi bir rahatsızlık hali olumsuzluklara neden olacağı düşünülmektedir. İflazoğlu, Can, Nur ve Cevent Nisani (2021, s. 1997) tarafından yapılan çalışma sonucunda konaklama ve seyahat hizmetleri alanındaki lise öğrencileri, yiyecek ve içecek hizmetleri alanındakilere nazaran turizm sektörüne ilişkin daha olumsuz bir tutuma sahip olduklarını ifade etmektedirler. Diğer bir araştırmada Civelek (2014, s. 67) 2012-2013 yıllarında yapılan çalışma sonucunda bölüm değişkenine göre genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, çalışma koşulları alt boyutlarında ve ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Mevcut çalışma sonucunda ise sadece genel nitelik alt boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Genel nitelik alt boyutunda yiyecek içecek hizmetleri bölümü puan toplamaları daha yüksek belirlenmiş olup bu boyutta benzerlik göstermekte olup diğer boyutlarda ise sonuçlar noktasında farklılık arz etmektedir. Analizlerden ulaşılan sonuçlara göre; şu anda öğrenim görmekte oldukları programları kendi istekleri ile seçen öğrenciler, bu programları kendi istekleri dışında seçen öğrencilere nazaran daha olumlu tutumlara sahip oldukları ifade edilmektedir (Tekin ve Deniz, 2015). Bunun nedeni olarak öğrencilerin bölümlerini kendilerinin tercih etmeleri ve her iki bölümde artık bir birinden üstün değil bir birini tamamlayıcı bölümler olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

-Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin staj yapma değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği tüm alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bu farkta staj yapanların ölçeğin tüm alt boyutları ve ölçek toplam ortalama puanın yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin staj yapma değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Turizm endüstrisi, hızlı bir gelişme ve büyüme gösteren sektörler arasında gösterilmektedir (Akay, Uslu ve Sancar, 2018, s. 214). Bu sektör için gerekli olan iş gücünün sağlanması için eğitim kurumlarının ilgili bölümleri tarafından açılan bölümler bu konunun çözümü için gerekli alt yapıyı oluşturup ihyiyacı karşılama sürecinde yer almaktadırlar. Bu sürecin önemli bir adımında öğrenilen bilgilerin uygulama alanına aktarılması ve farkındalığın sağlanmasıdır. Bu durum ise okullar tarafından öğrencilere verilen staj ile çözülmeye çalışılmaktadır. Turizm öğrencilerinin sektöre dayalı ilk deneyimleri staj eğitimleri sürecinde olmaktadır. Bu sürecin verimli ve öğretici geçmesi öğrencinin mesleğe devamında ve sektöre ileriye doğru katkısında önemlidir (Olçay, Yıldırım ve Sürme, 2015, s. 327). Staj sürecinde öğrencinin okul uygulama dersleri dışınca gerçek alanla karşılaşması sağlanırken buradaki tecrübeleri mesleğe yönelik tecrübe ve tutumlarını etkileyen ilk deneyimlerinden olmaktadır (Türker, Uçar, Ateş, 2016, s. 330). Civelek (2014, s. 67) 300 lise öğrencisinin katılımı ile yaptığı çalışma sonucunda staj durumuna göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Staj yapmayan katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Mevcut çalışma sonucunda ise ölçek toplam boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Fark staj yapan öğrenciler lehine olmaktadır. Bu sonuçlara göre anlamlı farklılık yönünden benzerlik göstermesine rağmen farkın yönü noktasında çalışma sonuçları benzerlik göstermemektedir. Türker, Uçar, Ateş (2016, s. 326) tarafından yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin turizme yönelik algılarının deneyimlerine göre (evet-hayır) (staj, okul dışı çalışma vb.) algılarının karşılaştırılması sonuçları incelendiğinde yönetici ve iş arkadaşı, ücret ve ek ödemeler boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmediği ancak çalışma koşulları boyutunda evet cevabını verenler lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunun genel nitelik boyutuyla örtüştüğü ancak diğer boyutlarla benzerlik göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan bazı sonuçlar ile yapılan çalışma sonuçları benzerlik göstermekte bazı sonuçlar ile ise farklılıklar arz etmektedir. Staj yapıp yapma değişkeninin öğrencilerin turizm sektörüne yönelik görüşleri düzeyi arasında tüm boyutlarda anlamlı ve staj yapma lehinde anlamlı farklılıklar tespit edilmesi staj yapılan yerlerde öğrenciler açısından olumlu yansımalar sağladığı yönünde fikirler oluşturduğu şeklinde düşünülebilir. Staj yapan öğrencilerin ilk

meslek ile doğrudan ilişki sağladığı bu ortamların meslek tercihi ve devamı yönünde olumlu katkıları olacağı düşünüldüğünden staj yapılan yerler açısından konu daha ehemmiyet göstermektedir. Çünkü oralardaki süreçler meslekte devam etme ya da etmeme kararı verecek olan öğrenciler için bir sınama süreci olarakta düşünülebilir. Kozak ve Kızırmak (2001, s. 15) meslek yüksek okulu turizm otelcilik programı öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumların oluşmasında cinsiyet, mezun olunan ortaöğretim kurumu ve ÖSS tercih sıralamasının tutumlar üzerinde önemli düzeyde farklılaşma yapmadığı ancak, staj yapmış olmanın bu konuda belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

-Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin okul tercihi değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları olan genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü iş güvenliği ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin okul tercihi değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Meslek seçimi insanların hayatlarında ki en önemli kararlardan biri olarak yer almaktadır. Alınan karara birlikte tercih ettikleri mesleğe yönelik gerekli eğitimleri almaları gerekmektedir. Eğitim hem sektör hemde meslek dalı açısından önem arz etmektedir. Turizm sektörü gibi insan odaklı hizmetin yer aldığı bir sektör açısından ise eğitim önemi çok büyüktür Işık, Tırak ve Çapan (2017, s.16). Anne baba tutumları ile alan seçimi arasındaki ilişkiyi konu alan araştırmalar incelendiğinde genel olarak anne baba davranışlarının öğrencilerin seçimlerinde etkili olduğu savunulmuştur (Karaca, 2019, s. 36). Öğrencilerin eğitsel ve mesleki kararlarını verirken sırasıyla babalarından, annelerinden, kitap dergi vb. yayınlardan ve okuldaki öğretmenlerinden etkilendiklerini belirtmişlerdir (Hamamcı, Bacanlı ve Doğan, 2013, s. 44). Mevcut araştırma sonucu ile bu sonucun benzerlik göstermediği görülmektedir. Civelek (2014, s. 67) meslek lisesi öğrencilerinin katılımı ile yaptığı çalışma sonucunda okul tercihinine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Okul tercihlerini kendilerinin yaptığını belirten katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Mevcut çalışma sonucundada ölçek toplam boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Fark okul tercihinin kendisinin yaptığını belirten öğrenciler lehine olmaktadır. Bu sonuçlara göre her iki çalışma sonuçları benzerlik

göstermektedir. Karaca (2019, s. 68) yaptığı çalışma sonucunda mesleki olgunluk düzeyi ile okul seçimi arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve kendi isteği ile seçenler yönünde olduğu tespit edilmiştir. Mevcut çalışmanın ölçek toplam puanı boyutu ile okul tercihi arasında ki farkın aynı şekilde kendi tercihi yönünde anlamlı olduğu ve her iki çalışma sonuçlarının benzer olduğu söylenebilir. Türker, Uçar, Ateş (2016, s. 328) yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin Turizm Alanını Seçmelerine Etki Eden Faktörlere Göre Turizme Yönelik Düşüncelerinin Karşılaştırılması sonuçlarına göre çalışma koşulları boyutunda rehber öğretmen değişkeni lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yönetici ve iş arkadaşı, ücret ve ek ödemeler boyutunda ise anlamlı farklılıklar tespit edilmediği belirtilmiştir. Yapılan çalışmanın çalışma koşulları, yönetici ve iş arkadaşı boyutlarında farklılık ücret boyutunda ise benzerlik tespit edilmiştir. Işık, Tırak ve Çapan (2017, s. 23) tarafından yapılan çalışma sonucunda turizm meslek lisesine kayıt olma sorusuna verilen cevapta aileleri cevabı en yüksek cevap olarak yer almaktadır. Meslek seçimi sürecinde aile ve öğrenci arasında görüş ayrılıkları olabilmektedir. Özellikle her iki tarafın “beklentilerinin farklı oluşu” bu farklılığa sebep olduğu bulgulanmıştır. Ebeveynlerin beklentilerinin öğrencilerin kapasitenin üstünde olması veya öğrencinin ilgi,yetenek alanlarını keşfedilememesi çatışmaların nedeni olabilmektedir (Aytekin, 2005, s. 196). Ancak bu durumun zamanla değişti söylenebilir. Kuşaklar arası anne baba tutumlarından davranışların değiştiği söylenebilir. Günümüzde ebeveynlerin çocuklarının bu tür karalarında tercihlerini çocuklarının lehinde kullandığı ifade edilebilir yapılan çalışma sonucundada okul tercihinde öğrencilerin kendi tercihleri yönünde karar verdikleri yönünde düşüncelerini belirttikleri ifade edilebilir.

-Araştırmanın yedinci ve sekizinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin anne eğitim değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları olan Genel nitelik, terfi, ücret, çalışma koşulları, iş güvenliği ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin baba eğitim değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları olan genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaşve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin anne-baba eğitim değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Civelek (2014, s. 69) tarafından yapılan çalışma sonucunda anne eğitim değişkenine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışma sonucunda ise ölçek toplam boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre çalışma sonuçları benzerlik göstermemektedir. Kaya (2019, s. 68) tarafından yapılan çalışmada anne eğitim düzeyi ile lise öğrencilerinin turizm eğitimi alma ve turizmde kariyer yapma eğilimleri arasında anlamlı farklılık tespit etmediğini belirlemekte olup benzer sonuç mevcut çalışmanın sosyal statü boyutu ile benzerlik göstermekete ve araştırma sonucunu desteklemektedir. Yapılan çalışma sonuçları benzer çalışma sonuçları ile karşılaştırıldığında destekler nitelikte olan ya da farklı olan sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Civelek (2014, s. 69) tarafından yapılan çalışma sonucunda baba eğitim değişkenine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışma sonucundada aynı şekilde ölçek toplam boyutunda farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuçlara göre çalışma sonuçları benzerlik göstermektedir. Kaya (2019, s. 68) tarafından yapılan çalışmada baba eğitim düzeyi ile lise öğrencilerinin turizm eğitimi alma ve turizmde kariyer yapma eğilimleri arasında anlamlı farklılık tespit etmediğini belirlemekte olup benzer sonuç mevcut çalışmanın sosyal statü boyutu ile benzerlik göstermekete ve araştırma sonucunu desteklemektedir.

-Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin yerleşim yeri değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği tüm alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin yerleşim yeri değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Civelek (2014, s. 67) yaptığı çalışma sonucunda yerleşim yerine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılıklar tespit edilmediği belirtilmiştir. Mevcut çalışma sonucunda da ölçek toplam puanları ile yerleşim yeri arasında farklılık tespit edilmemiş olup her iki çalışma sonucu örtüşmektedir. Kaya (2019, s. 70) tarafından yapılan çalışmada ikamet

yeri ile lise öğrencilerinin turizm eğitimi alma ve turizmde kariyer yapma eğilimleri arasında anlamlı farklılık tespit edildiğini belirlemekte olup benzer sonuç mevzu çalışmanın sosyal statü boyutu ile benzerlik göstermemektedir.

-Araştırmanın onuncu ve on birinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin anne meslek değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları olan genel nitelik, ücret , çalışma koşulları, iş güvenliği ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin baba meslek değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği alt boyutları olan Genel nitelik, Terfi , Ücret , Sosyal Statü, Çalışma koşulları, İş güvenliği ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Tablo 4.10 ve 4.11. tablolara bakıldığında genellikle memur olma durumu yönünde bir farklılık tespit edilmektedir. Ayrıca her iki tabloda ortalamalar incelendiğinde memur olan katılımcıların ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmektedir.

-Araştırmanın onikinci alt problemine ilişkin tartışma

Öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni ile turizm sektöründe görüş ölçeği tüm alt boyutları ve ölçek toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu bu farkta orta düzeyde gelire sahip olanların ölçeğin tüm alt boyutları ve ölçek toplam ortalama puanın yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde, turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin gelir düzeyi değişkenine göre incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

Civelek (2014, s. 67) tarafından yapılan çalışma sonucunda gelir düzeyi değişkenine göre ölçek toplam boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışma sonucunda ise ölçek toplam boyutunda farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre çalışma sonuçları benzerlik göstermemektedir. Kaya (2019, s. 70) tarafından yapılan çalışmada gelir düzeyi ile lise öğrencilerinin turizm eğitimi alma ve turizmde kariyer yapma eğilimleri arasında anlamlı farklılık tespit etmediğini belirlemekte olup buna karşın mevzu çalışmanın sosyal statü boyutu ile gelir düzeyi arasındaki ilişki sonucu ile benzerlik göstermemektedir. Bunun nedeni olarak Kaya (2019) tarafından yapılan çalışmada gelir düzeyi ile ilgili

sorulan sorunun mevcut çalışmada sorulan soru arasında kategorik olarak farklılığından kaynaklandığı düşünülebilir.

5.2.1. Sonuç

Katılımcıların Turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırıldığında sosyal statü ve iş güvenirliliği alt boyutlarında kızlar lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Turizm sektöründe görüşler ölçeği düzeylerinin okunan bölüme göre karşılaştırıldığında genel nitelik boyutunda yiyecek içecek hizmetleri öğrencileri lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Turizm sektöründe görüşler ölçeği düzeylerinin staj tercihinine göre karşılaştırıldığında staj yapan öğrenciler lehine ölçek toplam ve tüm alt boyutlarda anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin okul tercihi değişkenine göre karşılaştırıldığında genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam boyutunda farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin anne eğitim değişkenine göre karşılaştırıldığında Genel nitelik, terfi, ücret, çalışma koşulları , iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam boyutunda farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin baba eğitim değişkenine göre genel nitelik, terfi, yönetici ve iş arkadaş alt boyutlarında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin anne meslek değişkenine göre karşılaştırıldığında Genel nitelik, Ücret, Çalışma koşulları, İş güvenliği alt boyutları ve Ölçek toplam boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir.

Katılımcıların Turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin baba meslek değişkenine göre karşılaştırıldığında genel nitelik, terfi, ücret, sosyal statü, çalışma koşulları, iş güvenliği alt boyutlarında ve ölçek toplam boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir.

Katılımcıların turizm sektörüne yönelik değerlendirme ölçeği düzeylerinin gelir düzeyi değişkenine göre orta gelir düzeyi lehine genel nitelik, terfi, ücret, yönetici ve iş arkadaş, sosyal statü, çalışma koşulları, iş güvenliği alt boyutları ve ölçek toplam boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir.

Sonuç olarak staj yapma durumunun turizm mesleği açısından çok önemli olduğu, okul tercihlerinde ise önceki yıllarda görülen aile etkisinin artık olmadığı öğrencilerin tercihlerinde kendi istekleri yönünde bir davranışın görüldüğü, ailenin eğitim seviyesinin yükselmesinin anlamlı farklılık oluşturduğu, aile bireylerinin mesleklerinde memur olmalarında farklılık oluşturduğu ayrıca gelir seviyesi durumuna göre de orta seviyeye göre farklılık oluşturduğu söylenebilir.

5.3. Öneriler

Bu başlıkta araştırma sonuçları doğrultusunda yapılan öneriler ile yapılacak çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.3.1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Katılımcıların turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin cinsiyete göre genel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedenlerinin hangi sebeplerden meydana geldiğinin tespiti için hem nicel hem de nitel araştırmalar yapılabilir.

Katılımcıların turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin yaş ve sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedenlerinin açığa çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

Katılımcıların turizm sektörünü değerlendirme düzeylerinin okunan bölüme göre genel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedenlerinin açığa çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.

5.3.2. . Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler

Konunun daha da geniş bir şekilde sonuçlarının ortaya çıkarılması için farklı illerde de benzer çalışmalar yapılabilir.

Ailelerin öğrencilerin turizm ile ilgili okulları tercih etmelerine yönelik düşüncelerinin yer aldığı çalışmalar literatürde yer almamaktadır. Literatürdeki bu eksikliğin giderilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Benzer çalışmalar ön lisans ve lisans düzeyinde turizm alanı ile ilgili eğitim veren okullardaki öğrenciler ile yapılarak öğrencilerdeki düşüncelerindeki değişim süreçleri açığa çıkarılabilir.

KAYNAKLAR

- Abak, H., 2009, Gençlerin İşsizlik Sorunu ve Mesleki Eğitimin Önemi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Ankara
- Kumar, S., ve Ahmad, S., 200, Meaning, Aim and Process of Education, *Satish Kumar (Ed.), School Of Open Learning*, 1. Basım içinde (1-28), Nr.110007, Delhi
- Akay, B., Uslu, A., & Sancar, M. F., 2018, Turizm eğitimi alan öğrencilerin staj döneminde yaşadıkları sorunlar: Lisans ve ortaöğretim turizm öğrencileri örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(1), 212-236.
- Aksu, M. ve Bucak, T., 2012, Mesleki Turizm Eğitimi, *Aksaray Üniversitesi İktisadi İdari Birimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 8-18.
- Aksu, Murat ve Bucak, Turgay., 2012, *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, Temmuz 2012, Cilt: 4, Sayı: 2.S
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ., 2001, Mesleki Teknik Eğitimin Esasları, Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler. Ankara: *Gazi Kitabevi*
- Altın, R. , 2007, Mesleki eğitim sisteminde yeni eğilimler ve modüler sistem. Ankara: *Mesut Matbaacılık*
- Altıntaş, A. ve Şahin, F.K., 2007, Reşit Saffet Atabinen (1884-1965) ve Türk Turizmine “ Katkıları. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 26(42), 9-36.
- Altuntaş, S., 2007, Eğitimin Temel Kavramları. Z. Cafoğlu (Ed.). Eğitim Bilimine Giriş içinde (s.13-44). Ankara: *Grafiker Yayıncılık*.
- Atay, L., ve Yıldırım, H. M., 2008, Lisans Düzeyinde turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Profili ve Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma, *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, (s: 394-408).
- Atınç, O., 2008, “Türk Turizminde Eğitimin Önemi”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Gaziantep, 383-390.
- Ayas, Alipaşa., 2014, Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Şu kitapta: Ed. H. Özmen ve D. Ekiz, Eğitim Bilimine Giriş. (2.Baskı). Ankara: *Pegem Akademi*, 1-12
- Aymankuy, Yusuf ve Aymankuy, Şimal., 2002, Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarının Bulundukları Yerlerin Analizi ve

- Turizm Eğitimi İçin Öneri Bir Model, *Turizm Eğitimi Konferansı/Workshop 11-13 Aralık*, s: 29-42), Ankara
- Aytekin, A., 2005, Meslek seçimini etkileyen sosyo-ekonomik ve kültürel faktörler Isparta örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*.
- Bahar, O. ve Bozkurt, K., 2010, Gelişmekte Olan Ülkelerde Turizm-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Dinamik Panel Veri Analizi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 255-265.
- Babayiğit, M. V. & Balcı, U., 2023, Yabancı Dil Eğitiminde Dil Kaygısı Üzerine Bibliyografik Bir Çalışma: Turizm Fakülteleri Örneği. In. Ed. Muharrem Tosun ve Coşkun Doğan. Kültürlerarasılık ve Dil, Çanakkale: *Paradigma Yayınevi*. S. 199-218
- Barış, E. T., 2013, Türkiye'nin AB Üyeliği Sürecinde Hayat Boyu Öğrenmede Yetişkin Eğitimcisi Yeterlikleri, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38(38), 149-166.
- Başaran, İ. E., 2000, Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul, Ankara: *Feryal Matbaası*.
- Baştürk, S., & Taştepe, M., 2013, Evren ve örneklem. Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: *Vize Yayıncılık*, 129-159.
- Bayer, E., 1998, Türkiye Meslek Yüksekokulları Turizm Eğitimi Kalitesinin Geliştirilmesinde Sanal Yöntemlerin Rolü, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 145-156.
- Bayraktar, S., 2019, Kemer'de esnafın turizm ve turist ile ilgili tutumları.
- Baysal, J., Din Ahlak ve Toplumsal Yaşam, *Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları*, İstanbul, 1990.
- Bezirci S., 1996, Türkiye' de ve Ege'de Turizm Endüstrisine Yönelik Eğitimin Analizi: İzmir İli Örneği, *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.
- Bozok D., 1992, "Turizm İşletmelerinde Profesyonel Yönetici ve Eğitimi Sorunları" *Türkiye Kalkınma Bankası Turizm Yıllığı*, s. 7, ss.40-53.
- Büyükkaragöz, S., ve Çivi, C., 1999, Genel Öğretim Metodları, İstanbul: *Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.*

- Carm, Ellen , 2013, “Rethinking Education for All”, *Journal Sustainability*, 5(8), 3447-3472.
- Çelikkaya, H., 1997, Eğitime Giriş, Pedagojik Formasyon Amaçlı, İstanbul: *Alfa Basım Yayın Dağıtım*.
- Cem, I. Ş. I. K., Tirak, L., & Çapan, O., 2017, Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Mesleki Bilimler Dergisi* (Mbd), 6(1 (Düzeltilme)), 16-26.
- Colley, H., James, D., Diment, K. ve Tedder, M., 2003, Learning As Becoming in Vocational Education and Training: Class, Gender and the Role of Vocational Habitus, *Journal of Vocational Education and Training*, 55(4), 471-498.
- Çömlekçi, Necla., 2001, Bilimsel Araştırma Yöntemi ve İstatistiksel Anlamlılık Sınamaları. *Bilim Teknik Yayınevi*:Eskişehir.
- Dağdeviren, A., 2007, Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açıdan Değerlendirilmesi, *Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Dallı, Ö. ,1998, ‘Gelişen Turizm Endüstrisinin Ortaya Çıkardığı Eğitime İlişkin Sorunlar’ BÜ, Humber Golleg, TUGEV, Turizm Eğitimi Danışma Toplantısı I. ,(Tourism Education Consultation Meeting I), *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*, Yayın No:5, İstanbul.
- Darling, C. A., 1987, Family Life Education. *In Handbook of Marriage and the Family*, Springer: Boston, MA.
- Demiral, S., & Kaya, M., 2015, Yabancı dil öğretim yöntemleri: Fransızca öğretimi çerçevesinde bir inceleme.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z., 2001, “Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar”, Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Editör: Ö. Demirel ve Z. Kaya) Ankara: *PegemA Yayıncılık*, ss. 1-18.
- Dib, Claudio Zaki, 1987, “Formal, Non-Formal And Informal Education: Concepts/Applicability”, *Coopcerative Networks in Physics Education*, 173, 300-315.
- Döğüşlü Deniz, N., ‘Global Eğitim’, *Türkmen Kitapevi*, İstanbul, 1999.

- Duman, T., Tepeci, M., & Kamil, U. N. U. R, 2006, Mersin'de yükseköğretim ve orta öğretim düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektörün çalışma koşullarını algılamaları ve sektörde çalışma isteklerinin karşılaştırmalı analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 51-69.
- Erden, M, 1998, Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul: *Alkım Yayınları*.
- Erdoğan, İ., 2005, Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi II- Sorunlar ve Çözümler, *Sistem Yayıncılık*: İstanbul.
- Erdoğan, İrfan., 1998, SPSS Kullanım Örnekleri İle Araştırma Dizaynı Ve İstatistik Yöntemleri. *Emel Matbaası*:Ankara.
- Erdoğan, S., 2020, Turist rehberi adaylarının turist rehberliği mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi (Master's thesis, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*).
- Eren, D. ve Özgül, E. , 2013, Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: *Nevşehir Üniversitesi Örneği, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 15-27.
- Ertürk, S., 1975, “Eğitimde Program Geliştirme”, *Yelkentepe Yayınları*, Ankara, 12.
- Fidan, N., 2012, Okulda Öğrenme ve Öğretme. Ankara: *Pegem Akademi*.
- Fidan, N. ve Erden, M., 1998, Eğitime Giriş. İstanbul: *Alkım Yayınları*
- Gürdal, Mehmet, 2002, Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma- Eğitimin Kalitesi-Staj-İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara, Aralık 391-400.
- Gürkan, A. S. , 2017, Ortaöğretim öğrencilerinin lisans düzeyinde turizm eğitimini tercih etmelerine yönelik karşılaştırmalı bir araştırma (Master's thesis, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*).
- Gürkan, T., 2006a, “Öğretmenlik Mesleği ile İlgili Temel Kavramlar”, Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Editör: M. Gültekin). Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Yayını*, ss. 1-14.
- Gürkan, T. ve diğerleri , 1998, Eğitim Bilimine Giriş. (Editör: F. Varış). İstanbul: *Alkım Yayınları*.
- Hacıoğlu, N., 1992, “Yükseköğretimde Mesleki Turizm Eğitimi Geliştirme Perspektifleri”, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitim Konferansı*, Ankara, 91-100

- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S., ve Tetik, N., 2008, Türkiye’de Turizm Eğitimi. Ankara: *Detay Yayıncılık*
- Hamamci, Z., Bacanlı, F., & Doğan, H., 2013, İlköğretim Ortaöğretim Ve Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Ve Eğitsel Kararlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 284-299.
- Hatipoğlu, A., & Batman, O., 2014, Turizm eğitimiyle kazanılacak yetkinlikler, yiyecek-içecek müşterisinin kalite beklentilerini karşılıyor mu?. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 24-32.
- İbicioğlu, Hasan., Avcı, Umut ve Boylu, Yasin., 2003, Turizm işletmelerinde İnsan Kaynaklarının Eğitimde Stratejik Sektörel Eğitim Organizasyonlarının Uygulanabilirliğine Yönelik Bir İnceleme, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, (s: 1-20).
- İflazoğlu, N., Can, İ. I., Nur, M., & Nisani, E. C., 2021, Covid 19 Pandemisi sürecinde turizm eğitimi alan lise öğrencilerinin gelecek beklentileri ve turizm sektörüne yönelik algıları üzerine bir araştırma: Hatay örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 1982-2001.
- Kaptan, Saim., 1973, Bilimsel Araştırma Teknikleri Ve Test Hazırlama Yolları. *Rehber Yayınevi*:Ankara.
- Karaca, F., 2019, Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi gören öğrencilerin anne baba tutumlarının mesleki olgunluk düzeylerine etkisi (Master's thesis, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*).
- Karasar, N., 2016, Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar İlkeler ve Teknikler. (31. Baskı). Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Karasar, Niyazi., 2002, Bilimsel Araştırma Yöntemi. *Nobel Yayın Dağıtım*. Yayın No: 068: Ankara.
- Karlı, Mehmet Durdu , 2012, Eğitim Bilimine Giriş, (4. Baskı). Ankara: *Pegem Yayınları*.
- Kaya, Ö., & Eren, D., 2019, Lise öğrencilerinin turizm eğitimi alma ve turizmde kariyer yapma eğilimlerinin belirlenmesi: Nevşehir örneği (Master's thesis, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*).
- Kaya, Y., 2015, Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Kafkas Üniversitesi’nde Bir Uygulama.

- (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Kars: Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kızılırmak, İsmail, “Meslek Yüksek Okulları Turizm ve Otelcilik Programlarının Günümüz Turizm Sektörünün Beklentileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/kizilirmak.htm> (Erişim Tarihi: 10/10/2012)
- Kozak, M. A., & Kızılırmak, İ., 2001, Türkiye’de meslek yüksekokulu turizm-otelcilik programı öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumlarının demografik değişkenlere göre değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 9-16.
- Kuşluvan, S., 2016, Türkiye’de Turizm. Genel Turizm Bilgisi. *İstanbul Medeniyet Üniversitesi* Nisan 2016.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı , 1999, Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları ve Programları, *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü Yayını*, Ankara
- MEB., 1990, *XIII Milli Eğitim Şurası Yaygın Eğitim Hazırlık Dokümanı*. Ankara. 15-19 Ocak 1990.
- MTEGM., 2020a, *Mesleki ve Teknik Eğitimin Sunumu*.
- Mutlu, Ç., & Dilek, E. S. E. N. , 2022, Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Kaygıları: Projektif Tekniklerle Bir Analiz. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 6(1), 1-19.
- Naziev, Aslanbek , 2017, “What Is An Education?”, *International Conference the Future of Education*, 1-6.
- Norton, E. R., 1985, *Develop Local Plans for Vocational Education*. Columbus The Ohio State University.
- Oğuzkan, F., 1985, Orta Dereceli Okullarda Öğretim (Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler). Ankara: *Emel Matbaacılık*.
- Öksüz, N., 2010, İşkur Tarafından Düzenlenen Mesleki Eğitim Kurslarının Kadınların İstihdam Edilebilirliğine Katkısı, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Olalı, H., 1963, Turizm Teorisi ve Politikası. İzmir: Endüstri Matbaacılık ve Ticaret.

- Olalı, H., 1982, Turizm Olayı-Turizmin Önemi, *Ofis Ticaret Matbaacılık*: İzmir
- Olalı, H., 1984 “, The Framework and Problems of Tourism Education in Turkey” Tourism Education Congress, İstanbul, 16-17 October 1984, *Boğaziçi University Tourism Administration Program of Vocational School*, 206.
- Olalı, H., 1990, ‘Turizm Politikası ve Planlaması’ *İşletme Fakültesi Yayınları* yayın no:228, Yön Ajans, İstanbul.
- Olçay, A., Yildirim, İ., & Sürme, M., 2015, Turizm eğitimi alan öğrencilerin staj eğitimi hakkında görüşleri: Gaziantep ili örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 324-334.
- Orhan, A. Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü İle İlgili Algılarının Çalışma Niyetleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Eskişehir, 2015.
- Orhaner, Emine ve Tunç, Azize., 2001, Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: *Gazi Kitabevi*.
- Pauze, E. F., 1993, “Time For A New Mission in Hospitality Education”, *Hospitality Tourism Educators*, s.5, ss.3.
- Pehlivan, R., 2008, Lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektör ile ilgili tutumlarının mezuniyet sonrası kariyer seçimine etkisi (*Master's thesis*, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Pelit, Elbeyi ve Güçer, Evren., 2006, Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, (s: 139-164).
- Şahin, A. E., 2006, “Eğitimle İlgili Temel Kavramlar”, Eğitim Bilimine Giriş. (Editör: V. Sönmez). Ankara: *Anı Yayıncılık*, ss. 1-24.
- Şengün, M., 2015, Anne-Babanın Meslegine ve Ekonomik Düzeyine Göre Gençlerde Ahlakî Olgunluk. *İlahiyat Tetkikleri Dergisi*, (44), 213-225.
- Şenol, R., 2013, Geçmişten Günümüze Özdeyişler. İstanbul: *Yalın Yayıncılık*.
- Sezgin, İ., 1987, Yeni Mesleki-Teknik Eğitim Sistemi ve Okul-Endüstri İlişkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(2): 210-228.

- Sezgin, İ., 1998, Turizm Meslek Eğitimi, Turizm Eğitimi Danışma Toplantısı I. Tebliğler, *Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı Yayını: İstanbul*
- Sezgin, O. M., 2001, “Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı”, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Soysal, Ö., Çağdaş Eğitim ve Türkiye’de Okul Kütüphanesi, *Güven Matbaası*, Ankara, 1989.
- Şahin, İ. ve Findık, T., 2008, “Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3): 65-86.
- Taymaz, H., 1992, Hizmetiçi Eğitim (Kavramlar, İlkeler, Yöntemler). Ankara: *Pegem Yayını*.
- Taymaz, H., 1992, Hizmet İçi Eğitim, Ankara: *Sevinç Matbaası*.
- Tekin, Ö., & Deniz, İ., 2015, Turizm Öğrencilerinin Yiyecek Ve İçecek Departmanına Yönelik Tutumları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 3-22.
- Tezcan, M., 1996, “Eğitim Sosyolojisi”, *Feryal Matbaası*, Ankara, 8.
- Tezcan, M., 1985, “Eğitim Sosyolojisi”, *Ankara Üniversitesi Basımevi*, Ankara 22-23.
- Timur, Alp., 1992, Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı, Uygulanan Politikalar ve Sonuçları, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, s. 47-53.
- Turan, K., 1992, Mesleki Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel. İstanbul: *Milli Eğitim Basımevi*.
- Türker, N., Mehmet, U. Ç. A. R., & Ateş, M. A., 2016, Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü algıları: Karabük üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 311-333.
- Türkseven, E., 2012, “Turizm Eğitiminde Yaşanan Staj Sorunları: Lisans Öğrencilerinin Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma”, *Sakarya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya.
- Tüylüoğlu Tuğba, 2003, Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği. *Yüksek Lisans Tezi*, *Ankara Üniversitesi*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Tüylüoğlu, T., 2003, “Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği”, *Yüksek Lisans Tezi*, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı*, Ankara

- Ünlüönen, Kurban ve Boylu, Yasin, 2005, “Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 11-32.
- Ünlüönen, Kurban., 2004, Turizm işletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Açısından Karşılaştırılması- 1998- 1999 ve 2003-2004 Öğretim Yılları- *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, (s: 108-130).
- Ütnü, G. & Balcı, U., 2023, Turizm ve Yabancı Dil Bağlamında Hazırlanan Akademik Yayınların Sistemik Literatür Analizi. İçinde: Ed. Balcı, T. & Öztürk, A. O. & Aksöz, M. *Schriften zur Sprache und Literatur VII*, Konya; *Çizgi Kitabevi*, S. 345-362
- Üzümcü, T. P. & Alyakut, Ö., 2017, Eğitimciler, sektör temsilcileri ve öğrenciler perspektifinden mesleki turizm eğitime yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 67-84.
- Varış, F., 1992, Eğitimde Program Geliştirme, Teori ve Teknikler, Ankara: *Alkım Yayıncılık*.
- Yağcı, Ö., 2001, “Türkiye’de Turizm Eğitimi Ve İstihdamda Karşılaşılan Temel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, *Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 4 ss. 23-39.
- Yardım, E., 2009, Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP İle Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldız, E., 2008, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Endüstri Meslek Liselerinde Uygulanması, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Yılmaz, M., 2013, Etkili Öğretmenlik. İstanbul: Dem Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

- URL 1. <https://www.osmed.com.tr/turizm-nedir/> [Erişim Tarihi: 01.11.2022]
- URL 2. <https://tr.economy-pedia.com/> [Erişim Tarihi: 03.11.2022]
- URL 3. <https://fatiheml.meb.k12.tr/> [Erişim Tarihi: 02.11.2022]
- URL 4. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3308.pdf> [Erişim Tarihi: 06.12.2022]
- URL 5. <http://meslekiegitimharitasi.meb.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 02.11.2022]
- URL 6. <https://mtegm.meb.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 03.11.2022]

EKLER**EK 1- Ölçek İzinleri**

EK 3- Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Onayı

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-30769799-44-66025493
Konu : Araştırma İzni (Zafer KOÇAK)

16.12.2022

BATMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 22/11/2022 tarih ve 88211 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Enstitüsü Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Zafer KOÇAK'ın "**Turizm Lisesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Karşı Tutumları (Diyarbakır Örneği)**" konulu araştırma çalışmasını İlimiz Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerine uygulama talebi 15.12.2022 tarih ve 65992061 sayılı müdürlük onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet YÜCESOY
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

Ek:

1- Müdürlük Onayı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : şehitlik mahallesi mehmetakif ersoy bulvarı eski eğitim fakültesi

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-eby5>

binası

Bilgi için: BİNGÖL GÜLTEKİN

Telefon No : 0 (412) 322 22 35

Unvan : İçiş

E-Posta: arge21@meb.gov.tr

İnternet Adresi: Faks:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 6150-9e09-3c49-87b0-23c2 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-30769799-44-65992061
Konu : Araştırma İzni (Zafer KOÇAK)

15.12.2022

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı 2020/2 Nolu Genelgesi
b) Batman Üniversitesi Rektörlüğünün 22/11/2022 tarih ve 88211 sayılı yazısı.

Batman Üniversitesi Enstitüsü Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Zafer KOÇAK'ın "**Turizm Lisesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Karşı Tutumları (Diyarbakır Örneği)**" konulu araştırma çalışmasını İlimiz Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerine uygulama talebi ilgi (b) yazıda belirtilmektedir.

Söz konusu araştırma çalışmasının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin Genel amaçlarına uygun olarak ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde gönüllülük esasına bağlı olarak yapılması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet YÜCESOY
Müdür Yardımcısı

OLUR
Murat KÜÇÜKALİ
İl Milli Eğitim Müdürü

EK:

- 1- Anket Belgeleri
- 2- Değerlendirme Formu

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : şehitlik mahallesi mehmet akif ersoy bulvarı eski eğitim fakültesi

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

binası

Bilgi için: BİNGÖL GÜLTEKİN

Telefon No : 0 (412) 322 22 35

Unvan : İşçi

E-Posta: arge21@meb.gov.tr

İnternet Adresi:

Faks:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 240b-fee0-3dfd-a0e8-946a kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
DİYARBAKIR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-30769799-44-66025521
Konu : Araştırma İzni (Zafer KOÇAK)

16.12.2022

YENİŞEHİR KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Batman Üniversitesi Enstitüsü Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Zafer KOÇAK'ın "**Turizm Lisesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Karşı Tutumları (Diyarbakır Örneği)**" konulu araştırma çalışmasını İlimiz Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerine uygulama isteğinin uygun görüldüğüne dair 15.12.2022 tarih ve 65992061 sayılı müdürlük onayı ekte gönderilmiştir.

Söz konusu etkinliğin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçlarına uygun olarak ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında denetimlerin İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ile ilgili okul Müdürlüğü tarafından yapılmak ve derslerin aksatılmaması, araştırma çalışmasının gönüllülük esasına bağlı olarak yapılması uygun görülmektedir.

Gereğini rica ederim.

Mehmet YÜCESOY
Vali a.
Müdür Yardımcısı

Ek:

- 1- Onay Yazısı (1 Sayfa)
- 2- Anket Belgeleri

Dağıtım:

Yenişehir İlçe Kaymakamlığı
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : şehitlik mahallesi mehmetakif ersoy bulvarı eski eğitim fakültesi

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

binası

Bilgi için: BİNGÖL GÜLTEKİN

Telefon No : 0 (412) 322 22 35

Unvan : İşçi

E-Posta: arge21@meb.gov.tr

İnternet Adresi:

Faks:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 521e-3184-32af-8496-561c kodu ile teyit edilebilir.

EK 4- Demografik Bilgi Formu

Bu çalışma , Diyarbakır Yenişehir Üçkuyu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Karşı Tutumlarını çeşitli demografik değişkenlere göre belirlemek amacı ile hazırlanmıştır. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Yapacağınız işaretlemelerde size en uygun seçeneğin Lütfen karşısına (x) işareti koyunuz.

Araştırmacı: Zafer KOÇAK

Danışman: Doç. Dr. : Serkan DEMİRAL

Sevgili Öğrenci; Bu anket formu, "Ortaöğretim Kademesinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Turizm Sektörüne Bakış Açıkları " adlı bilimsel çalışmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz içten yanıtlar araştırmamızın objektif olmasını sağlayacaktır. İlgi, alakanız ve göstermiş olduğunuz sabır için teşekkür ediyorum.

DEMİGRAFİK BİLGİLER	
1. Cinsiyetiniz	Erkek () Kız ()
2. Yaşınız	~~~~~
3. Sınıf düzeyiniz	9 () 10 () 11 () 12 ()
4. Okumakta olduğunuz bölüm (Alan/Dal)	Yiyecek İçecek Hizmetleri () Konaklama Hizmetleri () Mutfak () Servis () Ön Büro () Diğer~~~~~
5. İşletmelerde beceri eğitimi (Staj) yapma durumu	Evet () Hayır ()
6. Öğrenim gördüğünüz okula ilişkin tercih durumu.	Kendi tercihim () Öğretmenimin tercihi () Ailemin tercihi () Diğer~~~~~
7. Ailenizin ikamet ettiği merkez	İl merkezi () İlçe merkezi () Belde () Köy ()
8. Annenizin eğitim durumu	İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Diğer~~~~~
9. Babanızın eğitim durumu	İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Diğer~~~~~
10. Annenizin mesleği	Çalışmıyor () Memur () İşçi () Emekli () Serbest () Diğer~~~~~
11. Babanızın mesleği	Çalışmıyor () Memur () İşçi () Emekli () Serbest () Diğer~~~~~
12. Ailenizin aylık geliri	~~~~~

EK 5- Anket

TURİZM SEKTÖRÜNDE GÖRÜŞLER ÖLÇEĞİ; Değerli Katılımcı; Hiç, Az, Orta, Çok, Tamⁿ seçeneklerinden yalnız birini işaretlemek suretiyle belirtiniz. Her ifade için uygun gördüğünüz seçeneğin yanındaki kutucuğa (X) işareti koymanız yeterlidir.

N O		KATILMA DERECENİZ				
		HIÇ	AZ	ORTA	ÇOK	TAM
1	Turizm Sektöründe; çalışanlar turizm bilincine sahiptir.					
2	Turizm Sektöründe; topluma ekonomik anlamda yararlı hizmet verilmektedir.					
3	Turizm Sektöründe; çalışanlara cinsiyet ayrımcılığı yapılmamaktadır.					
4	Turizm Sektöründe; değişik kültürdeki insanlarla tanışıldığı için çalışmak avantajlıdır.					
5	Turizm Sektöründe; işletmeler, çalışanlarına iyi barınma koşulları sağlamaktadır.					
6	Turizm Sektöründe; istihdam edilen her personelin mesleki nitelikleri belirlenmelidir.					
7	Turizm Sektöründe; uzun yıllar çalışılabilmektedir.					
8	Turizm Sektöründe; üst kademe veya orta kademe yönetici olarak çalışacağına inanıyorum.					
9	Turizm Sektöründe; çalışanlar gelecek kaygısı taşımamaktadır.					
10	Turizm Sektöründe; işletmeler, alanlarında eğitim almış bireyleri çalıştırmayı düşünmektedir.					
11	Turizm Sektöründe; terfi ettirilirken, çalışanların eğitim düzeyleri dikkate alınmaktadır.					
12	Turizm Sektöründe; terfi ettirilirken, çalışanların tecrübe ve deneyimin önem verilmektedir.					
13	Turizm Sektöründe; ücretlendirme sistemi adilidir.					
14	Turizm Sektöründe; performansa dayalı olarak yüksek ücret alınabilir.					
15	Turizm Sektöründe; çalışan personele düşük ücret (hak ettiği kadar) verilmektedir.					
16	Turizm Sektöründe; alınan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdürülebilir.					
17	Turizm Sektöründe; ücret dışındaki ek gelirler (prim, ikramiye, bahşiş vb.) yeterlidir.					
18	Turizm Sektöründe; yöneticiler, çalışanlara yetki vermekten kaçınmamaktadır.					
19	Turizm Sektöründe; yöneticiler, çalışanların eğitilmesi konusuna gereken önemi vermektedir.					
20	Turizm Sektöründe; yöneticiler, çalışanların önerilerini dikkate almaktadır.					
21	Turizm Sektöründe; çalışanlar arasında işbirliği bulunmaktadır.					
22	Turizm Sektöründe; çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır.					
23	Turizm Sektöründe; bireye kişisel saygınlık sağlamaktadır.					
24	Turizm Sektöründe; çalışmak toplumda itibar kazandırmaktadır.					
25	Turizm Sektöründe; çalışacağı çevremdekilere söylemek gurur vericidir.					
26	Turizm Sektöründe; iyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olanlardır.					
27	Turizm Sektöründe; çalışmamı ailem desteklemektedir.					
28	Turizm Sektöründe; çalışma saatleri uzundur.					
29	Turizm Sektöründe; çalışma sezonluk olduğu için düzenli bir iş bulmak zordur.					
30	Turizm Sektöründe; çalışanlara fazla iş yükü verilmektedir.					
31	Turizm Sektöründe; çalışma ortamı stresten uzaktır.					
32	Turizm Sektöründe; yapılan işler zevklidir.					
33	Turizm Sektöründe; eğitim ve beceri gerekmektedir.					
34	Turizm Sektöründe; müşteriler çalışanlara kaptırlı ve kaba davranışlarda bulunmaktadır.					
35	Turizm Sektöründe; çalışma saatlerinin düzensizliği (vardiya) özel yaşamı etkilemektedir.					
36	Turizm Sektöründe; haftalık izin günleri yeterlidir.					
37	Turizm Sektöründe; çalışanlar sigortasız çalıştırılmaktadır.					
38	Turizm Sektöründe; çalışanların sağlığına gereken önem verilmektedir.					
39	Turizm Sektöründe; işletmeler tarafından çalışanlara verilen yemekler sağlıklıdır.					
40	Turizm Sektöründe; iş güvenliği ile ilgili tedbirler alınmaktadır.					

YAYINLAR:

- Demiral, S., Babayiğit, M. V., & Koçak, Z., 2023, Ortaçağ Avrupa'sının Gezgin Ozanları Troubadourlar ve Kürt Halk Ozanları Dengbêjlerin Kültür, Sanat ve Dil Ekseninde Karşılaştırmalı İncelenmesi. *Journal of current debates in social sciences (cudes)*, 6(S1), 11
- Demiral, S., Koçak, Z., ve Koçak, E., 2022, Anadolu'nun Sözlü Kültür Hazinesi: Dengbejlik ve Dengbejler. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 5(Special Issue-1),123-132.
- Koçak, Z., 2023, 1988-2022 Yılları Arasında Türkiye'de Turizm Eğitimi Alanında Yayımlanmış Tezlerin Bibliyometrik Değerlendirmesi. *Journal of current debates in social sciences (cudes)*, 6(6 (1)), 56-67.
- Koçak, Z., & Koçak, E., 2022, Edebi Eserlerin Dil, Edebiyat ve Turizm Bağlamında İncelenmesi: Ali Emiri Efendi Örneği. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 5(2), 157-173
- Koçak, Z., Koçak, E. ve İkrım H., 2023, Özel İlgi Turizmi Kapsamında Edebiyat Müzelerinin İncelenmesi “Yedi Güzel Adam Edebiyat Müzesi” Örneği. *International Journal of Tourism, Education, Language, Social Science Studies* (2)
- Koçak Z. , Onat M., ve Taş F.,2023, Termal Turizm: Diyarbakır Çermik Kaplıcaları Örneği. *International Journal of Tourism, Education, Language, Social Science Studies* (2)